Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم : ساړۀ بادونه

لیکوال : اسدالله غضنفر

خپروندوی : د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه

د خپرونو نومره : ۱

چاپ کال : ۱۳۷۱

چاپ ځای : شرکت پریس لاهور

چاپ شمیر : زر ټوکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساړه بادونه

(د لنډو کیسو مجموعه)

PROPERTY OF
ACKU
3084

اسد الله غضنفر

۱۳۷۱ لمریز

(c) Ketabton.com: The Digital Library

تــــړون

د خدای بخښلي مولینا
عبدالرحمن توخي په نوم چې
درست عمر یې د وطن او
وطنوالو په خدمت کښې تیر
شو او په ډیر محرومیت یې
له وطنه بهر د هجرت په
حال کښې ساه ورکړه .

اسدالله غضنفر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

١ سریزه

٢ څوک داسې نهٔ کوي

٣ هغه سپین شی

٤ نهه بجې

٥ اشنا قبرونه

٦ د لیوهء سر

٧ راز

٨ ساړهٔ بادونه

٩ د مور غم

١٠ تیښته

١١ دوه ورونه

١٢ ستنیدنه

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

اسدالله غضنفر د افغانستان د جهاد او مقاومت د ادبیاتو یوه اشنا څیره ده . سره له دې چې د افغانستان د مقاومت په ادبیاتو کښې د شعر په پرتله د داستاني ادبیاتو اړخ د کمیت له پلوه کمزوری و ، خو په هغو کسانو کښې چې زموږ د مقاومت د ادب د داستاني اړخ د غنا له پاره یې بنستیزې هلې ځلې کړې دي ، په دغو کسانو کښې د اسدالله غضنفر نوم په لومړنیو کسانو کښې راځي .

« ساړه بادونه » د ښاغلي غضنفر د لنډو کیسو لومړنۍ چاپي مجموعه ده ، دغه کیسې د

کمونستانو او دروس د ښکيلاك په وړاندې د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو ، د دغو مبارزو په تودو شيبو کښې د را لويو شويو نسلونو او کرکټرونو ، د هجرت د چاپيرپال د بيلا بيلو اړخونو او دا ډول د ځينو نورو پيښو په اړه موضوعات په داستاني څولې کښې رانغاړل شوي دي . په دغو کيسو کښې د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقيقه پاملرنه شوې ده او دا هڅه هڅې دي چې زموږ د مقاومت په ادبياتو کښې يا هيڅ پاملرنه نه ورته کيږي او يا ډيره لږه په پام کښې ساتل کيږي .

د اسدالله غضنفر « ساړه بادونه » « د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسې » له خوا خپريږي او داسې خو د کتاب خپرولو د دغې مؤسسې د لومړني خپريدونکي کتاب وياړ هم د دغې داستاني مجموعې په برخه کيږي .

ناهيد د هيواد اتله لور ، د روس د يرغلګرو په وړاندې د افغاني مقاومت لومړنۍ شهيده خور او د شملې د شهامت په ځنګ کښې د پرونې د پت او غيرت سياله ده .

« د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسه » د آثارو د خپرولو له پاره هيڅ ډول مادي امکانات نه لري يواځې د يوې سپيڅلې افغاني او اسلامي جذبې او دافغانستان له فرهنګ او ادبياتو سره د مينې ولولې دې کارته هڅولي يو . زموږ ټوله هڅه به دا وي چې که وکولای شو د لومړي کتاب د خرڅلاو

لهٔ لاري د دويم کتاب د خپرولو لهٔ پاره متې راونغاړلی شو ، پهٔ دې لاره کښې د نورې هيڅ ډول ګټې تمه نهٔ لرو ، دا ځکه چې زموږ پهٔ چاپيريال کښې د کتاب لهٔ لارې ګټې وټې نشته ، دلته د ګټو لارې چارې نورې دې . خو اميد دی د ګرانو هيوادوالو مينه او خلوص راسره وي او موږ وکولای شو چې لهٔ « ساړهٔ بادونه » وروسته نور چاپ ته چمتو اثار هم خپاره کړو .

پهٔ درنښت

څوك داسې نهٔ كوي

دا څوومه میاشت وه چې لهٔ كلي حال احوال نهٔ وه ورته راغلی . خورا خپه او پریشانه وه. پخوا به بهٔ یوه - یوه نیمه میاشت كښې د كور - كلي له حاله خبریدهٔ ، خو دا ځل یې انتظار اوږد شو . چې ورځ به تیریده اندیښنه یې سیوا كیده .
دهٔ تر بوره پورته لهٔ یوهٔ ټیكدار سره كار كاوهٔ، ټیكدار د سړك پخول اجاره كړي ووا دهٔ ورته غټ كاڼي ماتول او وړول .ټیكدار د ورځې شپاړلس روپۍ تنخوا وركوله . لږ تیز و. تیز لږ او د كاڼو تاو یې رنګ تك تور كړی و . ټیكدار پرې مهربان

و. کار نهٔ پهٔ عذاباوهٔ خو دا چې لهٔ ډیره وخته را-
هیسې ورته د کور حال نهٔ و را غلی نو ډیر
مضطرب اوپریشان و .
پهٔ "پیښور-تورخم "سړك باندې هره ورځ
بیشمیره موټران ځي راځي .دهٔ به پیښور ته
تلونکي ټول موټران کتل او دهغو موټرانوبه یې سر
پایه پورې ځارنه کوله چې د افغانانو به ور ښکاره
شول .
شپې ورځې همداسې تیریدې ، نه چا ورته
احوال راوړ او نهٔ یې د لویې لارې پهٔ موټرانو کې
پیژندوي کسان تر سترګو شول .
د زمري میاشت راغله . د دوي لهٔ ولایته د
ختیځو لارې را ورسیدې او چې پر لاره به تیریدې
نو خوښك به یې پر ځمکه کیښود کار به یې
پریښود او پهٔ شیبو شیبو به یې موټر ته سترګې
نیولې وې . عجیبه دا وه چې پهٔ دا هومره موټرانو
کې یې شناخته سړی تر نظر تیر نهٔ شو . د موټر
شمال به پر مخ خپیړه ورکړه او د لارې لهٔ دوړو او
ګردونو سره د خربوزو یو ځای شوي بوی به د
تخیل پهٔ نیلي سپور کړ .لهٔ غرونو ، دریابونو ،
الوتکو ، توپونو او ټینکونو به ورتیر شو او د کلي
د پوټلن سړك پهٔ غاړې به د خپل کور دروازې ته
ورسیدهٔ.. مور به خو خو ځله پهٔ تندي ښکل کړ ،
پلار به یې یوې پریښوده او پهٔ منډه منډه به لهٔ
کروندو راغی ، د خور به یې لهٔ ډیرې خوشحالۍ
سترګو ته اوښکې ودریدې او کوچیني ورور به پهٔ

داسې حال کې چې په بیره بیره به یې د مور شیدې رودلې ، نا اشنا میلمه ته په حیرت کتل ... بیا به یې په خیالونو کې یواځینې ورور ته کړه وړه جوړ کړل ،په غیر کې به یې ټینګ کړ او مچکې به یې ځینې واخیستلې... چې د ټیکدار به ورته پام شول نو دده خواته به ورغی ، وبه یې ټوخل او د رڼو سترګو له خوبه به یې را ویښ کړ .

ده به ډیر ځله کار په نیمایې کې پریښود،څو روپۍ به یې په جیب کې واچولې ، ښار ته به لاړ او هورې به یې د خپلې سیمې مسافر لټول .

هیچا هم سم احوال نه درلود . د یوچا بل چا له خبرو تش دومره معلومه شوه چې په پسرلي کې د دوی کلي ته قوه راغلې او د لارې پر غاړه یې دوه کورونه ړنګ کړي دي. دې خبرې دده اندیښنه لا زیاته کړه ، ځکه چې ددوی کور د سړک پر غاړه و .

دا دوه کورونه به کوم -کوم وو؟ دا هغه پوښتنه وه چې دده ټول ذهن یې تسخیر کړی و، خو ځواب یې ځکه ګران و چې ددوی له کلي څوک راغلي نه وواو نورو خلکو دده پلار نه پیژانده .

دا چې ولې ددوی له کلي خټکي نه وو راوړل شوي ، هم لاجوابه پوښتنه وه . ځینو به یوځه ویل او ځینو به بل څه .

یوه ورځ یوه مصروف سوداګر په اوره لاس ورکیښود ورته ویې ویل :

ورور کیه ! هر څوک په خپلو خولو کې ډوب دي ، خپله غریبي دي کوه که څوک شناخته راغلل خبله

به احوال در کړي . نور نو مهٔ ځان پهٔ عذابوه او مهٔ نور .
اکثرو پوښتیدلیو به لهٔ خپله فکره ځواب را وویست :
سږکال اوبه لږې وې ، ممکن هلته ځنګي نهٔ وي شوي .
ــ ملخ ډیر پیدا شوي ، ستاسې کار به یې وران کړی وي .
ــ لارې ډیرې ګډې وډې دي ، څوك پهٔ اسانه نهٔ راځي .
ــ روسانو کښتونه خراب کړل ....
ددوی د سیمې مهاجر پهٔ بلوچستان او زاهدان کې اوسیدل، کله ناکله به یې زړهٔ وغوښتل چې کار پریږدي ، پیسې پهٔ پور ومومي او کوټې ته ولاړ شي، خو بیا به د نن سبا پهٔ تمه منتظر پاتې شو.
ګرمي ورو ورو کمه شوه ، خو ددهٔ غم لږ نهٔ شو .
دی لا د ځواب پهٔ لټه کې و. یوه ورځ ټیکه دار وویل :
پهٔ هفته نیمه کې به کهٔ خدای کول د کانو ماتولو کار ختم شي .
نور مزدوران د اینده ورځو پهٔ فکر کې شول خو دی بل فکر ته ورګار نهٔ و . دې لوی غم له ورو غمونو فارغ کړی و . د ټیکدار د کار ختمیدنې ته لا دوه ورځې پاته وې چې مازدیګر مهال د " زیرې " نه بار یو موټر ددهٔ مخې ته تیر شو . د زیرې موټرحاجي تورګل وریاد کړ .هغه به هم هر منی پیښور ته زیره راوړه . د حاجي د لیدو امید یې زړهٔ ته لاره ومونده . ډیر بې صبره شو او لهٔ ټیکداره یې اجازه وغوښتله . هغه وموسیدهٔ او ورته ویې ویل :
بچیه ! کار پهٔ نیمایي کې مهٔ پریږده ، زما کار خو بل څوك هم کولی شي ، مګر دا تا ته بده ده ، دا به دې عادت شي .

دهٔ ځواب ورکړ :
صيب ! تبه مې ده .
هغه ددهٔ د لاس نبض وکوت ، ويې خندل او ويې ويل :
خوښه دي ، زهٔ ستا دپاره وايم .
او بيا يې يو لسګون ورکړ . دهٔ د کور کلي د احوال اخيستلو دپاره ډير ځله رخصت غوښتي و نو ځکه يې دا دروغ وويل ، خو دروغو داسې وشرماوهٔ چې پورته يې نهٔ شواى کتلى ، لس روپۍ يې جيب ته کړې او بې سلامه بې کلامه د " بورډ " خواته رهي شو .
ټيکدار پسې غږ وکړ:
وا هلکه ! کابليه ! دې خوا وګوره ! خو دهٔ د بيرته کتلو قدرت نهٔ درلود هغه ور پسې ولاړشو راګير يې کړ او ورته يې وويل :
بچيه ! زهٔ خو د چا حق نهٔ شم خوړلى ، هن دا دوه روپۍ نورې هم واخله .
دى مخ پهٔ بورډ روان و ، کهٔ څهٔ هم ددهٔ هغوى ته شا وه خو داسې احساس يې کاوهٔ چې د کار ټول ملګري دهٔ ته ګوري او ورپسې خاندي.
د لمر سترګې لهٔ خيبره افغانستان ته کتل.چې بورډ ته ورسيد پهٔ لمر او خيبر يې يو ځغلنده نظر واچاوهٔ او بيا پهٔ بس کې سپور شو .
لهٔ بسه پهٔ "کابلۍ" کې کوز شو .د زيرې سوداګر يې پهٔ لس پنځلس منټه کې وموندل او حاجي تورګل هم ددهٔ لهٔ اټکل سره سم پيښور ته راغلى و .
حاجي لهٔ اصله ددوى کليوال و خولس پنځه لس کاله پخوا يې ښار ته کډه کړې وه او دکلي نوى

زلمیان یې نهٔ پیژندل ، مګر دهٔ سنهٔ پیژاند . حاجي یې پهٔ یوهٔ کافي کې وموند او وروسته لهٔ روغبړه یې ځان ور معرفي کړ .
حاجي پیاده ته وویل چې یو بل چای راوړي او بیا یې لهٔ دهٔ څخه د کار روزګار پوښتنې وکړې . دهٔ ژر ژر ځوابونه ورکړل او د خپلو پوښتنو د کولو وخت یې وموندهٔ ، خو نهٔ پوهیدهٔ چې لهٔ کومه ځایه یې شروع کړي . د رنګو کوروتو سوال اصلي سوال و خو جرات یې ونهٔ کړ ، د منفي ځواب د اوریدنې توان یې نه درلود ، خاموش پاتې شو . سوداګر پټه خولهٔ و . دهٔ د سوداګر سترګو ته کتل او هغه د پیالې پهٔ مینځ کې د چایو ډکي ته ، څهٔ وخت نور هم تیر شو ، بې صبره شو او پوښتنې یې شروع کړې :
ــ د کلي احوال مو نهٔ درلود ؟
ــ زوړ حال و .
ــ سږ کال ولې چا خټکي رانهٔ وړل ؟
ــ روسانو پهٔ ټول کښې کروندې ورانې کړې .
ــ پلار مې زما پهٔ نامه لیك در نهٔ کړ ؟
ــ نه .
ــ دا خو یې سستي کړې ده ، چې ولې ؟
ــ خط نهٔ راوړل کیږي .
ــ ولې ، حکومت یې نهٔ پریږدي !
ــ هو ، پهٔ لاره کښې ډیرې تلاشۍ وي .
ددې ځوابونو لهٔ اوریدو یې خپل مطلب تر لاسه نهٔ کړ . د نیغو پوښتنو پهٔ فکر کښې شو . خولهٔ یې [illegible] راټوله کړه ، شا یې راښکله خو پوښتنه یې

ونهٔ کړی شوه . حاجي د چايو غوړپونه ژر ژر کول ، پښنه يې پوړوله او ساعت ته يې ژر ژر کتل .
دی پوه شو چې د حاجي بيړه ده او شايد ژر ولاړ شي . خپل زړهٔ يې وغړاوهٔ ، خپل فکر يې وجنګاوهٔ او خپله اراده يې وهڅوله خو څه يې ترې جوړ نهٔ کړل . ددروغو پوښتنې يې پيل کړې :
ــ دا ريشتيا ده چې پلار مې بل کور ته کډه کړې ده ؟
ــ زهٔ نهٔ يم خبر .
د زړهٔ دربا يې ډېره شوه . د حاجي ناکراره حالت او ځان ناخبر ښودلو يې حال بل کړ ، وارخطا شو ، د زړهٔ دربا يې زياته شوه خو ځان يې پهٔ غيرت کښې ونيو ، بله پوښتنه يې وکړه :
ــ چا راته وويل چې پلار مې سخت ناجوړ دی ، تهٔ خو يې د صحت لهٔ حاله نهٔ يې خبر ؟ !
ــ نه ، والله ما څهٔ نهٔ دي اوريدلي .
حاجي ناکراره معلوميدهٔ ، ددهٔ سره د هغه د وتلو ويره ډيره شوه . دهٔ ، دې نه پرته چې خبرې قطع شي ، خپلو پوښتنو ته دوام ورکړ :
ــ نو روسان چې راغلي وو ډير تاوان به يې رسولی وي ؟
ــ حامخا .
ــ ډيره تباهي به شوې وي ؟
حاجي وموسيدهٔ ، يو ځل بيا يې خپل ساعت ته وکتل او ځواب يې ورکړ :
ــ هو ، نو .
ــ څو تنه به شهيدان شوي وو ؟
ــ والله پوره شمير خو يې نهٔ دی معلوم . دومره نهٔ و.

لکه چې بس دغه دوه کورونه يې وران کړي وو . ډير نهٔ وو شهيدان شوي . دا لړ لړ خو درمعلومه ده چې هره ورځ شهيدان کيږي. خدای به هر څهٔ اسانه کړي . دومره غم يې مهٔ کوه .
او پهٔ داسې حال کښې چې ولاړيدهٔ خپلو خبرو ته يې ادامه ورکړه :
ــ اورې ! هر څهٔ د هغه پهٔ لاس کښې دي . خپله غريبي کوه . لهٔ ځانه حسن غمکش مهٔ جوړوه .
دی هم لهٔ حاجي سره غبرګ را ولاړ شو . پښې يې پوړېدلې . سم دريدلی نهٔ شوی . د هغو دوو کورونو پوښتنه يې نهٔ شوه کولی ، غبرګ ليمهٔ يې پوښتنې پوښتنې وې خو ژبه يې بنده وه . حاجي د خدای پاماني پر وخت ورته وويل :
ــ زهٔ به پوره يوه هفته پهٔ پيښور کښې يم ، کهٔ دي پيسې ميسې پهٔ کار وې غږ کوه ، اوس خو زما چيرې ضروري کار دی څوك ګورم ، بيا به انشاالله سره ګورو .
حاجي د خدای پاماني لاس ورکړ او ځيني رهي شو . ددهٔ ژبه بنده وه . پښې يې پوړېدلې . ځان يې نهٔ ستوای تکيه کولی . درې لوی او يو کوچينی لحد يې لکه ځورونکي پيريان لهٔ سترګو نه لرې کيدل . د منفي ځواب تصور د ړنګو کورونو پهٔ باب د پوښتنې اراده پهٔ کښې وژلې وه .
حاجي روان شو خو ځو کامه يې لا نهٔ وو اخيستي چې مخ يې را واړاوهٔ ورته ويې ويل :
ــ هلکه ! زهٔ يوه هفته وروسته روان يم . کهٔ دې

پلار یا کور ته څهٔ لیږي نو برابر یې کړه ، لهٔ خطه پرته هر شی وړم ، خو ګوره چې ډیر غټ یا درونډ شی نهٔ وي . ګوره ، خامخا یې برابرکړه ، پلار مور خوشحاله ساته . د دهٔ پهٔ ذهن کښې امید پر ناامیدۍ غلبه وموندله ، جرات یې پیدا کړ او پهٔ داسې حال کښې چې حاجي ته یې ځان رساوهٔ ، لهٔ هغه د هغو دوو کورونو پهٔ باب پوښتنه وکړه .

حاجي وخندل او پهٔ داسې حال کښې چې دوباره یې د خدای پامانۍ لاس ورکاوهٔ ورته ووېل :

— زوروره ته لا تر اوسه خبر نهٔ یې چې هغه خو د میرزاخان د زامنو کورونه وو بیغمه اوسه تاسو ته خیر خیریت دی . د خدای ساده !

پر دهٔ د امید او خوشحالۍ داسې جذبات خپاره شول لکه د چا چې واقعاً مړه را ژوندي شوي وي .

پهٔ ماښام مذهبي کښې د پیښور د منې د شپو خوندوره هوا چلیده . لهٔ رستورانونو د هندي مستې موسیقي تیز اوازونه را تلل ، د شباب ویده شوی احساس یې پهٔ ټول قوت سره را ویښ شو او لهٔ دې نه پرته چې شاوخوا وګوري د سړك بلې غاړې ته یې د تیریدو هڅه وکړه .

هغه داسې ګامونه اخیستل لکه وزرونه چې یې کړي او د ځمکې د جاذبې قوت یې مغلوب کړی وي . خو دی لا د سړك بلې غاړې ته نهٔ و رسیدلی چې د ریکشا سوې کریغه شوه . بریك یې دومره شدید و چې ټایرونو یې پر سړك دوه تورې لیکې جوړې کړې . ډیر نږدې و چې ریکشا یې ووهي خو خدای

بچ کړ .

په هغه څو ثانیو کښې د جیل او جرمانې تصور د ریکشا د ډریور روحیه دومره ځپلې وه چې د عادت بر خلاف یې ، لکه څوك چې چا ته خوشامندې کوي ، په ځورا عاجزۍ ورته وویل :

ــ مړه ! څوك داسې نه کوي !!

هغه سپین شی

هغه سپین شی ، د دهٔ پر ذهن داسې خپور و ، لکه د لمر پهٔ غیاب کې ، چې تیاره پر دنیا خپره شي .
عبدالله به معمولي پوښتنې ته ، پهٔ ډیر زحمت ځواب ورکاوهٔ ، خو کهٔ به پهٔ کوڅه کښې هلکانو ورته وویل ، چې هغه سپین شی چیرته دی ؟ نو د دهٔ شونډې به موسکی شوې او بې لهٔ څهٔ سوچهٔ به یې سمدستي ځواب ورکړ :
- « هغه سپین شی مې پلار وړی دی راوړي یې ! »
او بیا به د دهٔ پر شونډو نری موسکا د هلکانو پهٔ خندا کې داسې محوه شوه ، لکه شپه ، چې د سحر

په پلوشو کې پوښا شي .

نورو هلکانو به منډې وهلې ، لوبې به يې کولې او مشغوليدل به ، خو عبدالله به غلی ولاړ و . هغه ګول غوندې و . چې د ترور به وريام شو ، نو ويل به يې :

« يتيم دی ، يتيمان دغسې وي . »

او د مور به ورته ځيني وخت بې ارادې له خولې ووتل :

« په مور د خدای امر شوی دی » .

عبدالله به ډيرې کمې خبرې کولې - آرام به و . داسې به معلوميده لکه فکرچې کوي ، خو فکر يې نه شوای کولای . شايد چورت به يې واهه . آيا چورت وهلو ته يې ضرورت درلود ؟

مور ډير ناراوه . د هغې يواځينی زوی و . جامې به يې د نورو ترجامو ښې وې . ښه ښکلې سدرۍ به يې اغوستې وه او د مغازې قيمتي بوټان به يې په پښو وو . په کلي کې صرف عبدالله داسې کوچنی و ، چې بايسکل يې درلود . ده چاته ، نه و ويلي ، چې بايسکل راته واخله .

ده هيڅ شی هم نه غوښتل . د ډوډۍ په خوړلو به يې صرف هغه وخت شروع کوله ، چې مور به ورته وويل :

خوره - زويه ! ډوډۍ سړيږي ! » .

کله ، چې مور د لاس وشی خرڅ کړ او عبدالله ته يې بايسکل واخيست ، نو عبدالله صرف هغه وخت بايسکل ته ورنژدې شو چې مور ورته وويل :

« بایسکل مې ستا د یاره اخیستی دی ، زده یې کړه ، پرې سپریږه ! » .

یوه ورځ سحر د معمول په شان عبدالله د مور په غوښتنه کوځې ته ووت ، مور سوړ اسویلی پسې ویوست او بیا په خپل کار لګیا شوه . دې ځای جارو کاوه ، چې د عبدالله غږ یې واوریده :

« ادې ! زیری مې دربانديٍ ، ماما راغی ! » .

مور یې دا دوه کاله خپل ورور نه و لیدلی . ورور یې پخوا طالب و ، خو اوس یې په لرې غرونو کې جهاد کاوه . دوه کاله د مخه یې ږیره نه وه ، خو اوس یې ښایسته یو موټی ږیره پر مخ وه . سپین پټکی یې په سر و . سپینې جامې یې اغوستې وې . ټوپك یې په اوږه و . مور د زوی خوشحالۍ داسې خوشحاله کړې وه ، چې تر هر څه د مخه یې ورور ویوښتو :

عبدالله څنګه ویپیژندلې ؟

– په ډېر لویانو ورویپیژندلم او بیا یې غاړې ته لاسونه را واچول نام خدا اوس غټ شوی دی .

د عبدالله مور غبرګې خوشحالۍ محسوس کړې . زوی یې ګرده ورځ د ماما څنګ ته ناست و ، له هغه سره یې مینه کوله . هغه د ماما څنګ ته خوشحاله ناست و ، خو د دې خوشحالۍ عمر لنډ شو . د قوې د رانګ آوازه خپره شوه او سبا ته یې مجاهد ماما بیا د سفر موزې په پښو کړې .

مور یې په زوی پورې د خاوند غم هېر کړی و . چې کله به پیژندویو ورته وویل :

- « ډیر غمونه مهٔ خوره ، ځان دي یو موټی کړ . د هرچا ساتندوی خدای دی . داسې خواران هم خدای ساتي ، چې پر مېنه یې سړی نهٔ دی پاتې - تهٔ لا بختوره یې . شکر باسه خدای زوی درکړی دی ، لوی به یې کړي ... »

دې ته به ژړا ورغله ، ویل به یې :

- « زه د زوی غمو وخوړم . ما پهٔ دهٔ پورې هغه ځوانیمرګ هیر کړی دی - ګوله بلا ده - لکه کوڼ هسې به درته ګوري نهٔ به پهٔ خپله خبرې کوي - نهٔ به د بل پهٔ خبره سم پوهیږي ... » .

کهٔ به عبدالله د مور د اوښکو دارې هم ولیدې ، څهٔ خاص تاثیر یې پاندې نهٔ کاوهٔ . د هغه اړیکې لهٔ نورو سره او لهٔ شاوخوا سره شلیدلې غوندې وې . ډیر لږ به داسې پیښیده ، چې عبدالله نوروته او بل څهٔ ته توجه وکړي . خو د مور به یې تل دهٔ ته پام و .

مور به تمامه ورځ د دهٔ څار کاوه . هغې پهٔ دې وجه نهٔ څاره ، چې بد کار به وکړي . نه - نه !! هغه کله هم بد کار نهٔ کاوهٔ . هغه اصلاً څهٔ کارنهٔ کاوهٔ . سهار به د چاپولهٔ ښنلو وروسته تر هغو پورې ځای پرځای ناست و ، چې مور به ورته وویل :

« د باندې ووځه! لهٔ همزولو سره لوبې وکړه . »

او بیا به بې ارادې عبدالله را ولاړ شو د باندې به ووت .

عبدالله به د باندې لهٔ نورو هلکانو ګوښې چیرته ولاړ و . د هغو ځینې د لوبو تمه نهٔ کیده او چې وریام به یې شول ، نو پوښتو به یې :

- هغه سپین شی چیر ته دی ؛ او دهٔ به همیشنی ځواب ورکړ :
- هغه سپین شی مې پلار وړی دی راوړي یې !

یوه ورځ یې مور ، برنۍ مکالمه واوریده - اور پرې بل شو زوی یې کور ته را وبالهٔ او داسې یې وژړل ، چې عبدالله یې هم لږ-لږ متوجه کړ . هغې ژړل او د درې کاله د مخه یو منظر ورپاکېده ، چې میړه یې ټوپك پر اوږه کړ او دې ته یې وویل :

- « نن دریمه ده ، ځکه وطن ته د روس لښکرې راغلې دي - غزا را باندې فرض ده . تا پهٔ خدای سپارم او کوچنی زوی پهٔ تا . »

او بیا د عبدالله پلار لهٔ کوره ووت سپین بیرغ یې پهٔ لاس کې و . د غازیانو مخې ته رهي و . درې کلن زوی یې د کور پهٔ دروازه کښې ولاړ و او پلار ته یې وویل :

- بابا زهٔ هم ځم !

پلار یې مخ راواړاوه ورته یې وویل : -

« زهٔ ژر را ګرځم . »

زوی یې بیرغ ته لاس ونیو - پلار یې پهٔ مطلب پوه شو ، ویې ویل :

- دا سپین شی هم راوړم .

او څو ورځې وروسته ، لهٔ دې سحره د دوی پهٔ کور د غم ماښام داسې راخپور شو ، لکه لمر ، چې لویدلی وي او جهان ټول ماښام - ماښام وي .

PROPERTY OF ACKU 3084

نهه بجې

زه د دهٔ لهٔ نیولو ماښام خبر شوم تمامه شپه مې پهٔ اندیښنه کې تیره کړه او سحر د وخته د ولسوالۍ مرکز ته ورغلم . د روسانو لیدل ډیره ګرانه خبره ده نو ځکه د شناخته ازبکستاني د لیدلو پهٔ تمه د پوستې مخې ته د ویالې پهٔ غاړه کیناستم .

لس - لس نیمې بجې به وې چې پهٔ نظر راغی ژر ور ولاړ شوم او پهٔ حال مې خبر کړ . هغه پوستې ته دننه کړم او یوهٔ روسي منصبدار ته یې وروستم . دهٔ منصبدار ته زما شکایت واوراوهٔ خو هغه صرف

سر وخوځاوه . څو شیبې وروسته - ازبکستانی
ووت او دوه روسي عسکر راغلل . عسکرو تر
مړوند ونیولم . یوې کوټې ته یې ننویستم او ور یې
را پسې پورې کړ . تمامه ورځ په کوټه کښې یوازې
پروت وم . لوږه تنده مې نه محسوسوله خو یخني
ډیره زیاته وه .
د شپې په نهه بجې یې له کوټې را بهر کړم او
په یوه توره خونه کښې یې د هغه منصبدار مخې ته
ودرولم چې سحر مې لیدلی و . منصبدار د ترجمان
په مرسته له ما پوښتنې شروع کړې - د هغه
پوښتنې عجیبه غوندې وې . راته ویل یې چې د کوم
ځای یې ؟ لوست ، لیک کولی شې کنه ؟ څو کلن یې ؟
څه شی دې ډیر خوښیږي ؟ له څه دې بد راځي ؟
څومره جایداد لري ؟ پس له مرګه به څه کیږي ؟
او له مرګه ولې ویریږې ؟ د پلار څووم اولاد یې ؟
څه کار کوي ؟ ولې بې معلمی بل کار نه کوي ؟ د
کوم مضمون او کوم صنف معلم یې ؟ او ...
ما د هغه ټولو پوښتنو ته ځوابونه ورکړل . بیایې
راته - اشاره وکړه چې په کرسۍ کښینه . زه په
کرسۍ کیناستم . څو لحظې وروسته دوو تنو
عسکرو زما ورور راووست . ورور مې ډیر وارخطا
معلومیده چې په ما یې سترګې ولګیدې ژړا ورغله .
منصبدار په قهر شو ، میز یې په سوك وواهه او په
روسي ژبه یې څه وویل . ترجمان مې ورور ته وویل
چې مه ژاړه ، نن شپه څه درته نه وایي ، صرف څو
پوښتنې کوي . دوی له ببري هم داسې پوښتنې

وکړي لکه چې له ما يې کړې وي . په آخر کښې يې ورته وويل :

- سبه اوس نو هغه هلك را وښيه چې پرون ماښام يې کله شينکوف - وتښتاوه او ستا د دوکان مخې ته تير شو ؟ ورور مې ژړغونی شو او ځواب يې ورکړ چې نه يې پيژنم .

دوی ماته مخ را واړاوه ، راته يې وويل :

- ورور دې هغه هلك چې تير ماښام يې ټوپك وتښتاوه ليدلی دی مګر نه يې راښيي ؛ نن شپه تر سهار نهو بجو پورې وخت لري ؛ ته بايد ورور قانع کړې چې سړی را وښيي . ، کنه ، ستاسو دواړو د اعدام حکم صادر شو ! په نهو بجو بايد اعدام شئ !!

زه او هغه يې دا ځل يوځای کړو . ځولنې يې را ـ واچولې کوټه نمناکه او ډيره سړه وه . د ويرې او يخنی په وجه - زما ټول بدن پوړيدو اود غاښونو کړچا مې دومره - ډيره وه چې عسکر راغی ؛ د لاس په څراغ يې کوټه روڼه کړه او چې کله مطمئن شو نو پوزخند يې وواهه او بيرته ووت .

ورور ته مې وويل چې په څه يې نيولی يې او ځوك درنه غواړي ؟ هغه سلګی وهلې او يوه - يوه خبره يې ترخولې وتله :

- پرون مې د مازديګر او ماښام ترمنځ يو سړی وليد چې ټوپك ورسره دی او منډې وهي . ما پدې وخت کښې د دوکان ورپورې کاوه ځو د پوستې له خوا ډيرې ډزې کيدلې او څو دقيقې د دوکان مخې ته ودريدم . زه لا ولاړ وم چې روسان راغلل ، زه يې

ونیولم او پوستي ته یې راوستلم . تیره شپه یې ډیر ووهلم چې سړی راوښیه خو ما څوك ورښوولي وای ؟
- ولې ، سړی تا ونهٔ پیژاندهٔ ؟
- نه ، زما هغه وخت ورته پام شو چې لهٔ دوکانه تیر شوی و او ماته یې شا وه .
ما پهٔ توره شپه کښې د ورور د ژړا غږ اوریدهٔ . دهٔ ژړل او نهٔ صبریدهٔ . ما هیڅ فکر نهٔ شو کولی . د تیرې ورځې پیښې مې پهٔ ذهن کښې تیریدې - راـ تیریدې . کله ناکله به مې د اعدام شیبه سترګو ته ودریده . عسکر به مې ولیدل چې د اعدام لوري ته مې بیایي . تږیکونه به مې پهٔ ذهن کښې را تیر شول چې میلونه یې زما پهٔ لور دي او هغه ګوتې به مې تر سترګو شوې چې ماشهٔ کشوي .
ما یو ناڅاپه د ورور ترغاړې لاسونه را حلقه کړل - او بې ارادې مې ورته وویل :
ته چرت مهٔ خرابوه ، شپه لا پهٔ منځ کښې ده خدای مهربان دی . خو هغه څهٔ نهٔ ویل . د هغه بدن ګرم و او لکه چې پهٔ یخ نهٔ پوهیدهٔ .
یو وخت مې کټل چه ور را خلاص شو . د لاس د څراغ رڼا د دوو تنو عسکرو پښې پهٔ نظر راغلې . چې پورته مې وکتل یو پهٔ کښې زما پیژندوی ازبکستانی و . د هغه پهٔ لاس کښې یوه کمپله وه . کمپله یې زما خواته را واچوله . ما هغه ته وویل :
« مونږ بې ګناه یوو - آخر ولې مو وژنئ ؟ »
- دهٔ ځواب راکړ : « صبر پهٔ کار دی . انسان باید

پهٔ هرحال کښې حوصله - وکړي » - دهٔ بس همدا خبرې وکړې او لهٔ کوټې ووت .

ما د دهٔ د خبرو پهٔ باره کښې ډیر فکر وکړ ، خو د امید ټکی پهٔ کښې را معلوم نهٔ شو او زړهٔ مې ومنله چې د دې بې غیرته غلام پهٔ وس کښې څهٔ پوره ندي . مګر زما لهٔ دهٔ تمه نهٔ پرې کیده . ځکه تیره میاشت مې دهٔ ته پهٔ پټه یو قرآن شریف ورکړی و او ډیر را خفه خوشحاله و .

ما ته بیا سبا را پهٔ یاد شوه . ورور ته مې پام شو . هغه اوس غلی و . ورنژدې شوم او کمپله مې وربانده واچوله . ببري لهٔ ځانه کمپله لرې کړه . ما پوه کړ چه یخ به دې ووهي خو دهٔ ځواب را نهٔ کړ .

ببری د دولسو کلونو و او زهٔ اته ویشت کلن وم . هغه لا ډیرو تجربو ته اړتیا درلوده اواجل یې نهٔ شوای زغملی . زهٔ پدې خبره ډیر ځوریدلم چې دی ما دوکاندار کړی و - کهٔ چیرته ... د ویرې ، خفګان او یوې مجهولې - ګناه احساس فکر کولو ته نهٔ پریښودلم یو وخت مې ځان ته پام شو چې پهٔ سر مې ډیر درد دی . د ببري سلګۍ غلې شوې وې . زړهٔ راته وویل چې خبرې ورسره وکړم خو بیا منصرف شوم . ځکه شاید هغه به ویده و او نهٔ مې غوښتل چه را ویښ شي .

رڼا ورو - ورو را پیدا شوه . د کوټې پهٔ دیوال باندې وړه پنجره وه لهٔ هغې واوره را بادیده او داسې معلومیده چې تمامه شپه واوره وریدله . ببری پهٔ تیاره کښې لړ-لړ را ښکاریدهٔ . هغه پهٔ

څنګنو سر ایښی و . زه یې تنفس ته ځك شوم ساه یې آرامه او منظمه ایسته ما ګومان وکړ چې ویده دی . کمپله مې وربانديې سوکه واچوله خو هغه کمپله په سوك ووهله او بیایې په ژړا پیل وکړ .

زما ډیر پام ده ته و . صرف دې حالت په ګرارولم چې دی آرام کړم . له تیرو څو ساعتونو را هیسې مې له ورور سره مینه بې انتها زیاته شوې وه . هغه ته مې وویل :

- ته مه ژاړه ، ته نه پوهیږې ، دوی یواځې تحقیق رانه کوي ، ویروي مو ، نه موژني ، ډیر مه وارخطا کیږه ! خو ببری تیره شپه دومره وهل - ټکول لیدلې و چې له دوی یې د رحم او خلاصون تمه نه شوای کولای .

رڼا نوره هم زیاته شوه . اوس مې د ورور سترګې سمې لیدلې . په تیاره کښې چې به ببري ژړل او ما به په تصور کښې د هغه له سترګو د اوښکو را تویدل لیدل نو لیمې یې زما په خیال کښې سمې نه جوړیدلې د هغه د سترګو عکس به مې له حافظې ووت او تر ډیرو پورې به مې تلاش کاوه چې د ببري سترګې ترسیم کړم .

د ببري سترګې په دا یوه شپه کښې لویدلې او پړسیدلې وې . هغه ماته نه کتل . دیوال ته یې کتل او ژر- ژرېې ناړې تیرولې . ما ویوښت :

- تږی یې ؟ ده بې له دې چې راته وګوري ځواب راکړ :

نه ، ما بیا ورته وویل :

- ته چرت مه خرابوه ، زه ازبکستاني یوه کړې یم .
هسې مو ویروي . چې اشتباه یې رفع شي بیرته مو
پریږدي . د دهٔ سترګې وبریښیدې ، د لومړي ځل د
پاره یې راته وکتل او ویې پوښتلم :
- هغه څهٔ وخت تاته وویل ؟
- کله چه نیولم یې .
- تهٔ دې د نیولو کیسه راته تیره کړه !
ما د خپلو نیولو کیسه ورته وکړه او پهٔ دروغو
مې د اوبکستاني د وعدې خبره وکړه . د دهٔ پهٔ
سترګو کښې د امید ځلا زما د زړهٔ تیارو ته هم
لاره وکړه او یدې ډول مې د احمقانه امید تتې رڼا
ته پناه یووړه . زما ټول حواس پهٔ دې حماقت
پوهیدل خو د ټولو لارو بندیدا یوه داسې لار راته
جوړوله چې ممکن ژوند بې لهٔ هغې لارې بې مانا شي .
ماته ژر سودا را ولویده چې هسې نهٔ دهٔ ته زما
او ازبکستاني مخکینۍ خبرې وریادې شي . خو دهٔ
څهٔ ونهٔ ویل . ممکن هغه خبرې به یې هیرې وې او
یا به اصلاً ورته متوجه نهٔ و . دهٔ لهٔ څو دقیقو
سکوته وروسته راته وویل :
« لالا ، ما د دوکان کونجي د بوټ پهٔ تل کښې پټه
کړې ده ، فکر دې ورته وي . » ما « ښه » وویل او
خبرې ته یې پهٔ چورت کښې ولاړم .
رڼا نوره هم زیاته شوه . ما ساعت ته وکتل د
سحر اووه نیمې بجې وې . څو د قیقې بعد
ورخلاص شو اول یو روسې راغی او بیا هغه
ازبکستانی را د ننه شو ، سهارنۍ یې راوړه . ورور

مې ماته وکتل . ما ازبکستاني ته وویل :
- تاته ډیر امید لرو ! هغه غږ ونهٔ کړ ، روسي
ورسره څهٔ خبرې وکړې او دواړه لهٔ کوټې ووتل .
د عسکر خاموشۍ ببری لږ څهٔ متغیرکړ . تر ډیرو
پورې یې ماته کتل او بیایې پهٔ خوراك شروع وکړه .
ما د هغه د پاره څو ګولۍ ترستونې تیرې کړې .
تر ډوډۍ وروسته مې کمپله پهٔ سر واچوله او
وروته مې بهانه وکړه چې خوب راځي . ما نهٔ
غوښتل چې دی د خپل ځان لهٔ دم پهٔ دم ډیریدونکي
اضطرابه خبر کړم . څلور اتیا دقیقې پاتې وې .
ترکمپلې لاندې پهٔ تصورکښې نهو بجو ته ولاړم .
لهٔ ځان سره مې فیصله وکړه چې صرف یو خواهش
به ځنې کوم :
« پهٔ سر او مخ مې مهٔ ولئ ! .
سوچونو پهٔ مخه کړم د ګولۍ د پاره سینه
مناسب ځای ده ، پهٔ تېر باندې لګیدل میړانه ده .
د مرګ پهٔ وخت باید سترګې پټې کړم .
دوه - درې دقیقې زحمت دی . مرګ څه دی ؟ مرګ
یو مرموز حقیقت دی . مرګ پهٔ هرچا راځي . مرګ
ډیر را لنډ دی .
د جند پهٔ باره کښې باید فکر، ونهٔ کړم . د روح
پهٔ باره کښې فکر لازم دی .زهٔ روح یم او روح زهٔ یم .
دا مړ بدن خو لکه وتلی غاښ د هیسته اچولو او
هیرولو وړ دی . څو ساعته وروسته به مې روح د
پلار او مور ارواوې وګورې . ممکن هغوی خوشحاله
شي چې زهٔ شهید شوی یم . بیا به لهٔ ارواوو سره

والوزم . آسمانونه به وګورم . آه خدایه ! په آسمانونو کښې هر څه ناآشنا دي . په اسمان کښې تر اوسیدو د ځمکې له احواله خبریدا خوندوره ده . زه به ځمکه نه هیروم . په ځمکه باندې به څه تیریږي ؟ زامن به مې د مور څنګ ته ناست وي او حیران به وي چې هغه ولې ژاړي ، په هلکانو پسې به څوك راشي د باندې به يې یوسي ، خوشحاله به يې کړي . سخت ژمی دی . د پاتیا مراسم ډیر سخته دي . زه به هره ورځ کوښښ کوم چې د کور - کلي احوال واخلم . ببری به هم راسره ملګری وي . ببري ته به مې مور ډیره خوشحاله شي . ادې چې مې مړه کیدله نو د ده نوم يې دوه - درې ځلې واخیست او بیایې کلمه وویله او ساه يې ورکړه . آه ! د ورور بدن به مې چیرته پروت وي ؟ په واورو کښې پروت دی . په وینو لړلی دی . غوښې يې خاورې کیږي . هډوکي يې توریږي ، دوړیږي او ورکیږي . د هغه روح نه شم احساسولی اف ! دا نه شم زغملی چې د هغه بدن دې نه وي . هغه زه له رنګه پیژنم او د هغه روح ته لا پدې دنیا کښې ډیر کلونه پاتې دي چې ځانګړې نخښې پیدا کړي . هغه په ډیر بد عمر مړي ...

په ستوني مې درد دی ، تبه مې ورو - ورو ډیریږي . ... یو لوړ غر دی . ډیر لوړ دی . د غره په یوه هسکه ډډه باندې نه د کوزیدلو لار شته او نه د ختلو . شي لاس ته مې خورا ژور ګړنګ دی . ببری

را سره ملګری دی . د هغهٔ پښه وسنوئیده . نیم ځوړنده دی . هغه چیغې وهې او زما لاس یې ټینګ نیولی دی . ما کیڼ لاس پهٔ یوې تیزې پورې ونیو خو تیزه هم لهٔ خپله ځایه را خطا کیږي .
دره ډیره ژوره ده ... پهٔ همدې وخت کښې مې چیغې کړې او لهٔ خوبه را ویښ شوم . ببری حیران - حیران راته ګورې خو زهٔ ژر ورته وایم : پهٔ خوب کښې وډار شوم . هغه خپلې شونډې زبیښې اودواړه لاسونه یې د ورنو پهٔ منځ کښې نیولي دي .
زما تبه ده ، پهٔ سر مې خورا ډیر درد دی . ساعت ته ګورم : پنځه دیرش دقیقې پاتې دي . پهٔ پوزې ، غوږونو ، مخ ، ټټر او د سر پهٔ کاسې باندې جدا ، جدا لاس را تیروم کاشکې ممکنه شي چې د ببرې پهٔ بدن هم لاس را تیر کړم او د وجود موجودیت یې لمس کړم .
لهٔ کمپلې مې سر را بهر کړ . ساعت اته بجې او دوه څلویښت دقیقې وې . د کوټې د رڼا پهٔ خیر مې پهٔ ذهن کښې هم رڼا راغله او دهٔ ته مې وویل :
- د تحقیق پهٔ وخت کښې څوک وروښیه .
- ما څوک ندي لیدلي ، زهٔ څوک وروښیم ؟
- معصوم مجاهد وروښیه . هغه نهٔ شي نیولی . پهٔ جبهه کښې دی .
- دوی وایي چې د ټوپک تښتونکی هلك دی .
معصوم خو لوی سړی دی .
- دوی معصوم څهٔ پیژني چې لوی دی که وړ ؟
- کهٔ ور معلوم شو .
- د معصوم تر پیژندلو پورې لا وخت شته .

- سمه ده .

دا ځل مې د امید رڼا واقعاً هم محسوسه کړه او له څهٔ نوره سوچه وروسته مې ببري ته وویل چې وزګاره مهٔ کینه ، د تحقیق تر شروع پورې کلمه شریفه وایه .

نهو بجو ته ځلور دقیقې پاتې دي . زهٔ او دی دواړه کلمه شریفه وایو ، خو زما فکر د هغو بوټونو آوازونو ته متوجه دی چې له بیرونه راځي . د ګامونو آوازونه مې زړهٔ دربوي او د اطمینان تته ډیوه پوړوی . زهٔ مې ورور ته وایم :

- ګوره ، ورته وایې به چې ورمه شپه وارخطا شوم نو ځکه مې د سړي نوم نهٔ شوی ښودلی . دروازه خلاصه شوه . ځلور تنه عسکر را ننوتل . مونږ دواړه یې پهٔ مخه کړو . زما او د ببري د دواړو پښې پوړیږي . زهٔ هغه ته وایم : ځان پهٔ غیرت کښې ونیسه ! پهٔ حقیقت کښې هغه ته نهٔ وایم بلکې ځان ته وایم . واوره پهٔ شدت اوري . زما غاښونه له ډیره یخه پهٔ یو بل بې اختیاره لګیږي . د مستنطق د خونې د باندې یې زهٔ ودرولم او دی یې د ننه وروست . زهٔ پهٔ پښو نهٔ شم دریدلی او عسکرو یې تر مړوندوونو نیولی یم شیبه نیمه وروسته یې ببری را وایست .

هغه دوو عسکرو تر تخرګونو نیولی دی . د دهٔ ماته پام ندی خو زهٔ ورته ګورم . زهٔ یې هم وروستم . د بیګني سړي مخې ته ولاړ یم . هغه را۔ نه پوښتنه کوي : آیا د شپې دې ورور قانع نهٔ کړ

چې سړی را وښيئ ؟

- هغه ماته سړی را وښودهٔ او ويل يې چې ورمه شپه مې هم لهٔ ډيرې وارخطايئ د سړي نوم نهٔ واخيستی .

- ښه ، لطفاً ووايه چې کله شينکوف چا ښتولی دی ؟

- معصوم نومې هلك تښتولی دی . (د ټوپك ډزې اورم چې لهٔ بيرونه راځي) .

- د کوم کلي اوسيدونکی دی ؟

- د زرغون کلي .

- د پلار نوم يې ؟

- محمد نظر .

خو د ځوابونو پهٔ پای کښې وايي چې تاسو دروغ واياست . دواړه بايد في الفور اعدام شئ ! دوو تنو روسانو زهٔ هم لهٔ تخرگونو نيولی يم او بيايي مې . زهٔ پهٔ خپلو پښو نهٔ شم تللی ، خو لهٔ ډيرې غصې ورته وايم : ما پريږدئ - پهٔ خپلو پښو ځم ! هغوی راته بد - بد گوري زما پهٔ مطلب نهٔ پوهيږي .

زهٔ يې يوې چارديوارۍ ته وروستی يم . د ديوال بيخ ته پهٔ واوروباندې يو مړی پروت دی . گيډه يې را معلوميږي چې پهٔ وينو سره ده . زهٔ ببری پسې غواړم - هغه پهٔ واورو - باندې ناست دی . پلتۍ يې وهلې دي . لاسونه يې پهٔ واورو کښې دي ښکته گوري .

عسکرو ببری را ولاړ کړ . مونږ دواړه يې پهٔ

جدا - جدا کرسيو کينولو لاسونه او پښې يې په کرسۍ پورې ټينګ - ټينګ را وتړل . زه او دی يې له يو بله لرې کړو زمونږ کرسۍ يې ديوال ته تکيه کړې . مستنطق را پيدا شو . دواړه يې معاينه کړو . زمونږ د بدن د حرارت درجه يې ياداشت کړه او څو دقيقې کيږي چې نيغ - نيغ راته ګوري . زه کوښښ کوم چې د سترګو له لارې زارۍ ورته وکړم .

مستنطق اوس زمونږ له معاينه کولو لاس واخيست . عسکر تيارسۍ شول . د ټوپکو خولې يې راواړولې . ترجمان يو - دوه ... وايي او مستنطق له وخته استفاده کوي ، بيا مونږ ته را نژدې کيږي ، راته ګوري ، معاينه کوي مو او دا دی را څخه ليرې شو .

شپږ ووېل شول ، ما سترګې پټې کړې او صرف دا اوس را په ياد شول چې ما بايد خواهش کړی وای چې په سر او مخ مې مه ولئ . خوکار ترکار تېر دی .

زه د ټوپکو ډزې اورم او احساس کوم چې په ما مرمۍ نه لګيږي . ډزې جارې دي . زما چپ مړوند لږ څه ګرم شو . ورو ، ورو بې حاله کيږم . داسې احساس کوم چې په زړه کښې هوښيار يم . زه له شاوخوا جدا کيږم . زه غم هيروم ، زه سبادي هيروم ، له زمان او مکانه لرې يم او له دردو لذت سره ناآشنا شوم ... خو زما په بدن کښې يو ډير پټ شی لا ژوندی دی ...

زهٔ پهٔ هغه کوټه کښې پروت یم چې د اعدام شپه مې پکښې تیره کړه . ببرې هم پروت دی . زهٔ دلته کله راغلی یم ؟ زهٔ دلته چا راوستی یم ؟ زهٔ ببرې ته ګورم ، هغه چت ته ګوري او سترګې رپوي . رشتیا پهٔ یو لاس مې ډیر درد دی . یو لاس مې دروند دی . یو لاس مې تړلی شوی دی . پښې مې را ټولې کړې او د ببرې را پام شول . ببرې لا څه نهٔ دي ویلي خو زهٔ ځنې پوښتم : څنګه یې ؟ د هغه آواز اورم چې وایي : « سنهٔ یم » .

د کوټې دروازه خلاصه شوه . دوه کسه را-ننوتل . مالهٔ ویرې سترګې پټې کړې . « ولاړیدلی شې » دا غږ اشنا دی ، سترګې مې روښې کړې - ازبکستانی می سرته ولاړ و . هغه لاس راکړ او را-ولاړ شوم . ببرې مې پهٔ څنګ کښې دی او لهٔ کوټې راوزو .

ازبکستانی راته وایې : چې زیرې درکوم - خلاص شوئ ! خو ما نه شوی منلی ، زهٔ او ببرې لهٔ هغه سره لهٔ پوستې ووتلو او د باندې مې ورته وویل :

دا څهٔ کیسه وه ؟ هغه شاوخواته وکتل او بیایې سوکه راته وویل : ستاسو مستنطق لهٔ دې سره علاقه لرې چې د مرګ پهٔ وخت کښې د انسان روحیات معلوم کړي . کهٔ څهٔ هم هغه ویلي وو چې پهٔ سر او ټټرې فیر مهٔ کوئ - چې د بې ګناه خلکو د مرګ احتمال کم شي - مګر بیا هم باید شکر وباسئ چې ژوندي خلاص شوئ .

ما ورته وویل : مونږ یې صرف د دې د پاره نیولي وو ؟ دهٔ ځواب راکړ : نه ستاسې ورور یې

پدې خاطر نیولی و چې د کله شینکوف تښتونکی وروښیئ او په اوله شپه یې ډیر وواهه ، خو په سحر یې معلومه شوه چې د کله شینکوف تښتونکی وژل شوی دی ، او مړی یې د پوستې شاته په یوه کنده کښې پروت دی .
ما ځکه منصبدار ته وروستلئ چې گوندې اوس به ورور در خلاص کړي خو هغه تاسې یوه شپه د خپلې څیړنې او تجربې د پاره معطله کړئ . ما ورته وویل : - زما لاس لکه چې مات دی ؟ ده وویل : شکر وباسه چې نور روغ یې او ورور خو دې د خدای (ج) په فضل بیخي سبه دی . ببري ویوښت :
- په پوستې کښې هغه مړی د چا و ؟ ده وويې د ټوپك تښتونکي و . هغه اجازه وغوښتله او پوستې ته ستون شو . له پوستې سل - سل و شل مترد لرې په یوه کنده کښې د هغه هلك مړی پروت و ، چې مونږ په پوسته کښې لیدلی و . د هغه په ملا گولۍ لگیدلې او تر گیډې را وتلې وې . پښې او لاسونه یې کاږه - واږه و . ما ببري ته وویل :
- چې لاسونه او پښې یې سمې کړه . هغه کوښښ وکړ خو سم نهٔ شول . د هلك جامې شنې وې . توره کورتۍ یې په ځان کښې وه . د کورتۍ تخرگونه یې پرې و ، په تندي یې شین خال و . تور ویښتان یې په سپینو واورو کښې بریښیدل . سترگې یې نیمکښه وې .

اشنا قبرونه

چيرته چې په ګونګی ناست و، د هغې برنډې خنګ ته زما د ټګ راټګ لار وه . دا برنډه د کچه-ګړۍ په شمالي اړخ کښې واقع ده . ما ته يې اصلي څښتن نه دی معلوم، خو هغه وخت د ګونګي په تصرف کښې وه . د برنډې مخې ته لږ څه وړاندې د مهاجرو هديره ده . د کچه ګړۍ دې اړخ ته کورونه نه وو او په همدې وجه د تلو راتلو دپاره ښه مناسبه ګوښه وه .

زه ددې کمپ له خلکو سره نه پيژنم خو ددوی په هديره کښې درې داسې کسان ښخ دي چې اوس

مې هم نهٔ هیریږي او خیالونو - خوبونو ته ډیر راځي . پهٔ دې درې کسانو کښې یو ګور د یو بې کسه او ناشناسه افغان دی . هغه مازدیګر چې یې دا سړی ښخاوهٔ ، زهٔ د معمول غوندې لهٔ خپله کاره راتلم او د هدیرې خنګ ته تیریدم . پهٔ هدیره کښې ډیر اولس را پنډ و . د خلکو ټول ته ورننوتم . چا راته وویل چې دا سړی نن سحر پهٔ پاخه سړک باندې موټر وواهه او ځای پر ځای یې وواژهٔ . مړی تر اوسه پورې لهٔ پولیسو سره و ، خو ورثه یې معلومه نهٔ شوه او لهٔ ناچارۍ یې مور ته د تدفین دپاره را وسپارهٔ . زهٔ د مړي کټ ته ورنږدې شوم د مخته ولاړو کسانو لهٔ شا مې غاړه ورهسکه کړه . د مړي پر بدن ځادر غوړیدلی و . نور نهٔ ښکاریدهٔ . یوازې پښې یې لوڅې وې . د پښو تلې یې تکې زیړې اوښتې وې . تر کټ لاندې یې تور سلیپر بوټونه پراته وو . یو سپین ږیري ته یې خنګ لوري وویل :
"دا بوټونه هم ددهٔ دي .
سلیپر تازه رنګ شوي او دوه ځایه پینه وو . زهٔ هلته څو شیبې ودریدم . د څینو کسانو چې ماته را پام شو او نابلد ورمعلوم شوم نو لاره یې راکړه او ګواکې پهٔ پټه خولهٔ یې را څخه وغوښتل چې د مړي مخ وګورم ګوندې ویې پیژنم . کهٔ څهٔ هم دا زما اخلاقي وظیفه وه او باید لیدلی مې وای خو د مړي لهٔ مخه مې ځادر پورته نهٔ کړ او د خلکو لهٔ منځه مې د را وتلو تکل وکړ . د را وتلو پهٔ وخت مې لهٔ چا وپوښتل چې سړی ځوان دی کهٔ زوړ .

هغه راته وویل :
چې زلمی دی .
په هغه شپه د څوانیمرګ د زیړو پښو اوزړو سلیپرونو تصور را ګډ وډ کړ . په هغه شپه زما په بې شمیرو پښیمانیو یوه بله پښیمانی هم اضافه شوه .دې شي څورولم چې ما یې ولې حتی د مخ له لیدلو سره هم دلچسپي ښکاره نه کړه .
سحر چې بیا کار ته تلم او هدیرې ته ورنږدې شوم نو سترګې مې وار د واره د ده په ګور ولګیدې . د ګور خاوره لا نمناکه وه او تور بخونه معلومیده . څو شیبې یې د قبر څوا ته ودریدم . دوعا مې ورته وکړه . په هغه وخت به ګونګی د برنډې سیوري ته ناست و. ګونګی د خپلو مخصوصو اوازونو او اشارو په ذریعه و غوښتل چې ما ته د نوي ګور په باره کښې څه ووایي . دده زړه وچې ورسره کښینم ، خو ما داسې ونه کړل . یو څو ناوخته و او باید کار ته تللی وای او بله دا چې خدای شته له ګونګي مې لړ لړ ورڅ کیده . هغه ناجوړ و او ورو ورو به تړخیده . د کمپ څینو ماشومانو به چې دلته نژدې لوبې کولې او له ګونګي سره یې ورانه وه ، کله ناکله را ته ویل :
" یې ! یې ! ده ته مه ورنژدې کیږه ، دی سل دی .
" ما هم په ګونګي باندې د مسلول ګومان کاوه او دماشومانو خبره مې څکه زړه منله چې هغو ضرور له خپلو مشرانو اوریدلي وو . په اوله کښې له ګونګي سره زما اړیکې کوچنیانو ته بې معنی

سنکاریدي . هغوی ته ګونګی بوډا لیونی هم سنکاریده او دده د لیونتوب د اثبات له پاره یې پوښتنه را نه کوله چې ته پوهیږي دا بوډا ولې د غرونو خواته ګوري ؟ چې ما به ورته وویل، زه نه پوهیږم ، نو دوی به په خندا - خندا کښې را ته وویل : دی له برنډې وطن ته ګوري .
ما به سحر او مازدیګر دلته ګونګی ، هدیره او ماشومان لیدل . زه سوکه - سوکه له دې حالت سره عادت شوم چې دا درې واړه د یو مثلث درې کونجونو ته ورته دی او د هدیرې د وجود غوندې دلته په دې مثلث کښې ګونګی او کوچینیان هم لازمي ټوکې دي .
ماشومان د ژوند په خیر سر تر پایه ناارامه وو او زوږ به یې ټوله فضا نیولې وه . خو ګونګی به خاموش و. ډیر لږ خوځیده، ورو- ورو به ټوخیده او له برنډې به یې د لویدیځ لور ته کتل . ګونګی تقریباً د مړو او ماشومانو تر منځ یو منځنی حیثیت درلود. دی دژوند او مرګ په برید کښې یو بې اعتباره مزی و.
کوچینانو د ځان له پاره بوډا یو مهم خنډ باله. دلته د کمپ له خړو خیمو، تنګو کوڅو او وړو غولیو ښځه را دې خوا ، ارت او لوی میدان د لوبو دپاره خورا خوندور ځای و. په دې ګوشه کښې نه لویان او مشران وو چې دوی له لوبو منع کړي او نه هم هغه غم لړلي ښیرې ، چې شاید غم انګیزو نظارو به یې د دوی په زړونو کښې شکونه پیدا کول .
په میدان کښې له بوډا پرته د ماشومانو دپاره بل مشکل نه و . ګونګي له دوړو بد منل او په پوټلن

میدان ئوبې خو ضرور ډیرې دوړې جوړوي . بوډا چې به له کوچینیانو په تکلیف شو نو د غرب له خوا به یې مخ را واړاوه او تر ډیره پورې به دوی ته زونګیده .
یوه ورځ په مثلث کښې د معمل خلاف خاموشي وه . ماشومانو میدان نه ویرې ایښې ، خو ئوبې یې بس کړې او غلي وو .بوډا هم له خپل پخواني ځایه خوځیدلی او د برنډې له بلې څنډې یې ئویدیځ ته کتل . له ماشومانو مې پوښتنه وکړه چې څه کیسه ده . دوی د بوډا له لاسه شکایت وکړچې هسې بیځایه په قهر دی . "سرې " په کاڼو وویشتهٔ او چې بوډا پسې ولاړ شو ، دې د کور خواته منډه کړه خو په لاره ویرتله ، خوله یې وینې شوه . بوډا هغه پریښوده ، زموږ خواته راغی .زموږ څهٔ ګناه ده ؟ وهلی چا دی او کنځلې چا ته کوي ؟ اوس کهٔ د " سرې " له کوره څوك راشي هغه به هم موږ سپکوي .
ما وویل :
سره کومه یوه ده ؟
دوی ځواب راکړ :
" هغه چې سترګې یې شنې دي ...،
چې ګوډۍ ورسره وې ... ، چې زیړ ویښتان لري ... ، چې ... ،
ما ته "سره" را یاده شوه . دا به د شپږو - اوو کلونو په عمر وه ، خو ډیره شوخه او په عین حال کښې محجوبه ماشومه وه .ګوډۍ به یې همیشه په غیږ کښې وه . یوه ورځ مې پوښتنه څنې وکړه چې نجلۍ د کوم ځای یې ؟ دا اول وشرمیده ، خو

وروسته يې ځواب راکړ :
" زهٔ د کابل يم . ګوډۍ مې هم د کابل ده . ګوډۍ مې ما ته ماما لهٔ کابله راوړې ده . دا د کابل ګوډۍ ده . دا مې ماماجان ماته راوړې ده .
" ما بيا وپښتله چې کابل چيرته دی ؟ دا شيبه نيمه غلې وه . بيا يې د لويديځ لورته مخ واړاوهٔ ، د خيبر غرونو ته يې لاس ونيوهٔ ، ويې ويل :
" ها خواته . ليرې دی .
" ما ددې د څورولو دپاره وويل :
" د کابل ګوډۍ خو خرابې وي ! "
مګر دې ته زما خبره ډيره بيځايه ښکاره شوه .خپلې سترګې يې پورته کش کړې او ويې ويل :
" اوهو ! د کابل ګوډۍ څنګه خرابې وي !."
سبا سهار بيا هغه ميدان واو هغه لوبې د کوچينيانو شور ماشور ټوله فضا پهٔ سر اخيستې او د پروني خيګان نخښه نهٔ وه . د بوډا ماته را پام شو . هغه د هميشه غوندې د قبلې لورته مخ اړولی او خاموش ناست و.
ماشومانو چې وليدم نو هر يوهٔ جلا-جلا مخاطب کړم او راته ويې ويل :
"ای ! ای ! "سره" هاغه ده ! "سره" دا ده ! "سره" نن د خپل لقب غوندې لا ډيره سره شوې وه .ځان يې پريولی و. جامې يې پاکې وې . ګوډۍ يې هماغسې پهٔ غيږ کښې ټينګه نيولې وه. ما ماشومانو ته نصيحت وکړ چې بوډا مهٔ خپه کوئ او کهٔ يې خپه کړئ نو ښيرا وې به درته وکړي . ګورئ غاړې به

مو بندي شي ! ... بیا بوډا ته ورغلم ، هغه چې زه ولیدم ، نو شونډې یې له خندا بیرته شوې . له ماشومانو راضي غوندې و او اشاره یې راته وکړه چې کښینه ؛ خو ما یوه کړ چې کار لرم او اجازه مې ځنې وغوښتله .

زه به د معمول غوندې په هغه لاره تلم راتلم. د ماشومانو سحرنی او مازدیګرنی لوبې او د بوډا توخل او لویدیځ ته کتل جاري وو. هدیره ورو- ورو لوییده . د بیکسه ځوان د کور شاوخوا ته نوي قبرونه جوړ شوي او هغه لکه د ژوند په اختتام کښې چې تنها و، تنها نه و. د بوډا ورځ په ورځ کمزوریدا او د هدیرې لوییدا ، د لارې د سر په مثلث کښې د مرګ ترانه غږوله . زه اوس بوډا ته تر پخوا هم لږ ورګرځیدم .د هغه نظرونه به د لویدیځ په غرونو کښې ښخ وو او لارویو ته یې چندان نه پام کیدل . ماشومانو اوس ګونګی نه ځوراوه هغوی پر ما باندې د بوډا د خپل او خواخوږي ګومان راغلی و، دوی به هر یوه جلا-جلا د ګونګي په باب معلومات راکول :

"زه ګونګي ته څه نه وایم ... پلاني پرون په بوډا پورې وخندل ... ما ګونګي ته اوبه راوړې ... ګونګی اوس له موږ نه خوشحاله دی ...

" ما به د ماشومانو خبرې په دقت اورېدې او له دوی به مې د خوښۍ څرګندونه کوله .

یوځل څو ورځې سر په سر "سره" رانغله. ما له ماشومانو د سرې پوښتنه وکړه . هغوی راته

وویل : چې "سره" ناجوړه ده . څو ورځې نورې تیرې شوې . زهٔ مازدیگر مهال لهٔ خپله کاره راتلم او چې هدیرې ته ورسیدم د همیشه غوندې مې دوعا وکړه او دبیکسه زلمي گور ته مې وکتل .زهٔ لا ډیر نهٔ وم را تیر شوی چې ماشومانو را ناري کړې "هاغه د "سرې" قبر دی ! "سره" مړه شوه ..." ما بې ارادې گورستان ته وکتل او نوی کوچینی قبر مې ژر پیدا کړ . د کوچینانو سره مې خبرې ونهٔ کړې . بوډا ته ورغلم . د هغه پهٔ سترگو کښې اوښکې ډنډ شوې او د هدیرې خواته یې اشاره وکړه .

دې نه وروسته به ما ماشومانو او بوډا ته نهٔ بلکه هدیرې ته ډیره توجه کوله . د "سرې" قبر به پهٔ ژور غم کښې ایسار کړم او لهٔ دنیا به مې زړهٔ تور شو . اوس پهٔ هدیره کښې دوه داسې قبرونه وو چې د خاوندانو یاد یې ډیر ځورولم ، څو د یوهٔ مې هم حتی نوم زده نهٔ و .

یو وخت داسې راغی چې بوډا د کښیناستلو حوصله لهٔ لاسه ورکړه . تر ملا لاندې به یې څادر غوړولی او باندې پروت به و. ددهٔ مکررې پریوتنې تشویش را پیدا کړ اخر یو ځل د برنډې خواته وروگرځیدم او د صحت پوښتنه مې ځنې وکړه . دهٔ سر ته لاس ونیوهٔ او پهٔ اشاره یې پوه کړم چې سر یې چکر خوري او پهٔ ناسته پهٔ عذا بیږي .

زهٔ به هماغسې تلم اوراتلم . ماشومانو به لهٔ بوډا نه لیرې لوبې کولې او د دوی لهٔ پښنو را ولاړې دوړې به تر بوډا پورې نهٔ را رسیدې . گونگی به پهٔ

برنډه کښې په چپ اړخ پروت و . د لمر پریواتۀ لور ته به يې کتل او هديره لکه د مهاجرو کمپ ورو- ورو لوېدله .

یو مازدیګر د همیشه غوندې دګورستان په لاره راتلم . په هديره کښې ګڼ خلك را غونډ وو او يو مړی يې ښخاوۀ .

څۀ شيبه وروسته پوه شوم چې خلك دا ځل په ګونګې باندې خاورې اړوي .

ګونګی کۀ څۀ هم ډیر پخوا د مرګ په پوله ولاړ ؤ خو زما زړۀ دا نۀ منله چې دی دې په تورو خاورو کښې پروت وي او غرب ته دې نۀ ګوري .

ما په لحد کښې د وروستي ځل د پاره ورته وکتل او هلته مې هم د حیرانۍ سره ولیدل چې مخ يې د لویدیځ خواته اوښتی دی . له یوه څنګ لوري مې ویوښتل چې عجیبه ده ، دۀ په ژوند هم لویدیځ ته کتل او اوس هم لویدیځ ته ګوري ! هغۀ وویل :

« ګونګی خواره کی پردیسۍ ډیر ځوراوۀ او مونږ يې يوه کړې وو چې هغې خواته ليدل يې څۀ ناڅه کراره وي . خو خلك د هر مړي مخ قبلې ته اړوي او دا يوه شرعي چاره ده .

زما په تصور کښې لا اوس هم ګونګی هغسې ګوري او یو ډول تسل مې زړۀ ته لاره کوي ؛ خو له بې کسه ځوان سره ناځواني مې لکه د هغې نجلۍ یاد چې اوس له خپلې ګوډۍ ، د خپل کابل له ګوډۍ بیخې ډیره لیرې ده ، سخت ځوروي !

۱۳٦٤ ، پیښور ، مرشدآباد

د لیوهٔ سر

د « دُران » پلار کهٔ څهٔ هم ډیره زمکه لرله او گذاره یې سنه وه خو غران ته به یې څلور غوټې وراچولې وې او میلمه یې کله چا پهٔ کور نهٔ و لیدلی .
د پیرو اکا پهٔ هکله داسې ویل کېدل چې د کلي تر خان هم ډیرې روپۍ لري مگر څرنگه چې شوم سړی وو او د ننگ جنگ نهٔ وو نو د چا سترگه ځنې نهٔ کیده او خان دی پهٔ هغه بډایانو کښې نهٔ حساباوهٔ چې سیالي او رقابت ورسره وکړي .
خان سربیره پردې چې ډوډۍ مار او غیرتي سړی و ، د سنگارونو او میلو هم ډیر شوقي و . پهٔ

ژمی به چې واورې کوټې شوې نو د ده به بیا په کور کښې طاقت نه کیده . کرۍ ورځ به یې په ښکار تیروله .

له ورځو یوه ورځ خان ته په ژمي له کندهاره داسې میلمانه راغلل چې هغوی هم د ښکار سره شوقیان وو . خان اسونه ورته برابر کړل او د ښکار ملګرې یې کړل .

دوی ټوله ورځ د مارغانو ښکار وکړ خو مازدیګر د راتګ په وخت یو اجل نیولی لیوه مخې ته ورغی چې د مشر میلمه په مردک ولګیده او ځای پرځای مړشو . مشر میلمه د لیوه سر په سانګې پورې وتړمبه او خان ته یې وویل چې که دې خوښه وې د لیوه سر به د چا په کور واچوم چې میلمستیا راکړي . خان یې خبره خوښه کړه او زیاته یې کړه چې ته زمونږ په سیمه کښې نابلد یې ، که دې د هر چا په کور واچاوه نو دا به د کوربه په حق کښې یو قصدي کار نه وي بلکې د هغه په ډوډۍ کښې به زمونږ نصیب وي .

دوی په خبرو خبرو کښې کلي ته را نژدې شو . مشر میلمه سترګې وغړولې چې کوم کور خوښ کړي او د لیوه سر ورواچوي . د خدای (ج) کارونه وو د میلمه نظر د دران د پلار په کور ولګیده ، نیغ ور تیر شو او د هغه د کور د دروازې مخې ته یې د لیوه سر ور وغورځاوه . په دې وخت کښې د دران پلار له کوره راووت ، له میلمنو سره یې روغبړ وکړ او په کیسه پوه شو چې سبا غرمه باید میلمستیا

ورته وکړي . د دران د پلار له خبرولو وروسته نور خان تم نهٔ شو او له خپلو میلمنو سره یې د حجرې مخه وکړه .

په لاره مشر میلمه له خانه پوښتنه وکړه چې څنګه په خوار سړي خو مې نهٔ یاست اړولي ؟ خان سوړ اسویلی ویوست او ځواب یې ورکړ چې سړی خوار نهٔ دی خو ډیر بې همته دی . مګر په هر حال اوس مو د لیوهٔ سر وروړی دی ، هر رنګه چې وي ډوډۍ به راکوي .

ماخوستن په حجره کښې خان ته فکر ورولویدهٔ چې هسې نهٔ دې میلمنو ته خجالت شو نو ناظر ته یې پټ وویل چې ورشه د دران پلار ته وایه چې ګوره خلاصی دې نشته ، له ډوډۍ به ځان نه پټوې .

څهٔ وخت وروسته ناظر بیرته راغی او خان ته یې وویل چې هغهٔ په کور کښې ځان غلی کړ او زوی ته مې یې په ټینګه سره وویل ، خو زوی خوار یې د خپلې ډوډۍ خوړلو اختیار هم نهٔ لري ، پاته شوه لا دا چې پلار ته د میلمستیا خبره وکړي .

خان ناظر ته وویل چې ورشه دی را وبوله .

ناظر بیا پسې ورغی خو دی له کوره را ونهٔ وت او ناظر مجبور شو چې زوی یې خان ته وروليي .

د دران رنګ تک ژیړ اوښتی و او سره له دې چې کوټ یې په ځان کښې وو ، له یخنۍ داسې رپیدهٔ لکه د منې پاڼه . د خان چې څنګه سترګې پرې ونښتې خوایې ورته بده شوه نور یې هیڅ ورته ونهٔ

ویل صرف څۀ روپۍ یې ورکړې او ناظر ته یې وویل
چې یو پسهٔ هم ورکړه .
دران کهٔ څهٔ هم ټول عمر پهٔ حقارت کښې تیر
کړی وو خو د میلمستیا د پاره د خان لهٔ خوا پسهٔ
ورکول بیخي ورته سخته شوه .
پهٔ ځان پوه نهٔ شو چې پیسې یې څنګه واخیستې او
د کور خواته څنګه را روان شو . پهٔ کور کښې یې
پلار د خان پسهٔ ته خوشحاله شو . پسهٔ یې پهٔ
اخور وتاړهٔ . څهٔ دانی شاخل یې ور واچول او سبا
یې زوی ته وویل چې سحر ناظر ته ووایه چې مور
مې سخته ناجوړه وه ، پلار مې سحر لمانځه مهال
غزني ته یووړه او پهٔ کور کښې اوس زهٔ یواځې پاتې یم .
دران د پلار خبره سمه وانهٔ وریده . ځکه
سخته تبه وربادنې راغلې وه او چې پهٔ ځان
پوهیدهٔ نو بیا دوه ورځې تیرې وې . د خان
میلمانه کندهار ته ستانه شوي وو . ناظر پسهٔ
بیرته څنې وړی و او پلار یې کلیوالو پهٔ یوه خولهٔ
سپک کړی و .
هسې خو پیرو اکا هرچاته معلوم و چې شوم
سړی دی مګر د لیوهٔ د سر لهٔ میلمستیا پټیدل یې
بیخي متل وګرځیدل .
خدای خبر چې پیرو اکا ولې د پیسو لهٔ لګولو قسم
کړی و . شاید دی به د ډیر اوږدهٔ عمر پهٔ چورت
کښې و . او د آینده لهٔ پاره به یې ساتلې خو
خدای پاك ډیر اوږد عمر ورنهٔ کړ ، پهٔ دوه شپیته
کلنۍ کښې ومړ او بې لهٔ دې چې د چا سترګه پرې

لونده شي ، خاورو ته وسپارل شو .

خو دران په کلي کښې د پلار له مرګه وروسته هم خوشحاله نه شو . همیشه به له نورو غلی ګرځیده او داسې احساس به یې کاوه لکه د ټولو پوروړی چې وي . حال دا چې پر نیم کلي یې د پلار پیسې وې پلار یې په پټه ډیرو خلکو ته په ګټه روپۍ ورکړې وې او نن چې هغه نه و نو هیچا یې هم په انکار شرم او ګناه نه محسوسوله .

د پلار له مړینې یې څه موده وروسته د دران پچه وختله په غزني کښې عسکر شو . د غزني په سنار کښې د عسکرۍ له ستونځو سره سره دران په دې خوشحاله و چې کلی او کلیوال نه ویني . له عسکرۍ وروسته چې څنګه کلي ته ولاړ د زمکې د خرڅلاو په فکر کښې شو . په څو میاشتو کښې یې زمکه خرڅه کړه ، واده یې وکړ او غزني ته د خپلو خپلوانو د ممانعت سره سره په کډه ولاړ .

دران په څه پیسو د لیلامیو دوکان جوړکړ او نورې پیسې یې په بانك کښې تحویلې کړې .

د هغه دلته په سنار کښې ګذاره سنه کیدله . دلته یې چا پلار نه پیژانده . د کلي سیال او سیالداري نه وه او ژوند یې ظاهراً بې غمه تیریده خو سره له دې هم د ده هغه له کلي راوړی مړاوی توب بدل نه شو . سبځې یې په سنار کښې کال دوه وروسته د سناریانو خوی بوی واخیست او نوریې د کلي ارمان نه کاوه . کډه یې سنه خوشحاله وه د کوڅې له والو سره یې اړیکې ټینګې کړې وې او چې

هروخت به یې زړهٔ وشو لهٔ نورو ښځمنو سره به یا د زیارتونو پهٔ سیل ووته او یا بازار ته د یونیم شي د اخیستلو د پاره ولاړه . خو دران سره لهٔ دې چې خپل غم یې نهٔ شو پیژندلی ، یو پټ او همیشنی غم ورسره مل و . دهٔ داسې احساس کاوهٔ لکه چې یوه پټه ګناه یې کړې وي او د هغې پهٔ وجه خپل ځان خوري . هغه دلته هم لهٔ چا سره یار دوست نهٔ شو . لهٔ سحره تر ماښامه به پهٔ دوکان کښې و او د ټک و راټک پهٔ وخت کښې به یې سرټیټ اچولی و زمکې ته به یې کتل . د کوڅې خلکو به هغه ډیر باحیا او ارام سړی ګاڼهٔ خو د هغه پهٔ زړهٔ چې کوم اور بل و د هغه تاو حتی د دهٔ کډې هم نهٔ محسوساوهٔ .

د دران پهٔ ښار کښې کلونه تیر شول . پهٔ ښار کښې یې پوخ کور جوړکړ . پهٔ یوهٔ درملتون کښې شریک شو او مشر زوی یې پهٔ مکتب کښې واچاوهٔ او داسې وخت پرې راغی چې د دهٔ ژوند ته د کلي د خلکو سترګې وتلې مګر بیا هم دهٔ یو کمی محسوساوهٔ .

یوه ورځ یې ښځې ته وویل چې زړهٔ مې غواړي بیرته کلي ته کډه وکړو او هلته څهٔ کاروبار شروع کړم . ښځې یې د دهٔ لهٔ خبرې سره مخالفت وکړ . خو هغې لا د کلي شکایت نهٔ و تمام کړی چې د دهٔ پهٔ زړهٔ کښې د کلي پهٔ نسبت د نفرت اور بل شو او لهٔ ډیره تاوه یې ورته وویل چې سم وایې ، بیخي سم وایې !

سنځې یې دا گومان وکړ چې خاوند یې دا خبره له غصې وکړه ، مگر حقیقت داسې نهٔ و . د دهٔ به همدارنگه کله ناکله کلی پهٔ زړه وووریدهٔ خو اکثره به یې ډیر بد ځنې راتلل . سنځه یې د دهٔ برخلاف کلي ته ډیره تله راتله ، مگر کلی یې د ژوند لپاره بیا هیڅکله خوښ نهٔ کړ .

شپې ورځې تیریدلې او دران دوکاندار لهٔ هغه پټ اور سره چې پهٔ زړهٔ یې بل و ظاهراً کرار ، بې ازاره او بې غمه دوکاندار معلومیدهٔ . هغهٔ خپل آرامش او سوړ طبیعت کله هم لهٔ لاسه نهٔ ورکاوهٔ او حتی کله چې د اول ځل د پاره وروسته لهٔ ډیرو عمرونو سبارته پردې پوځونه رانوتل او پهٔ گرده تړلنه اضطراب خپور شو ، دی هماغسې د همیشه غوندې پټ خولی ، آرام او زحمتکشه دوکاندار پاتې شو چې د تگ او راتگ پهٔ وخت به یې سر ځوړند و او لهٔ هیچا سره یې د زړهٔ خوالهٔ نهٔ کاوهٔ .

د روسانو د پوځ لهٔ راتگ سره کهٔ څهٔ هم لارې گډې وډې شوې او دی به نور د پخوا غوندې د لیلام پهٔ انډیو پسې کندهار ته پهٔ بې غمۍ سره نهٔ شو تلای خو دا چې د روسانو لیلامي ډیر خوښ وو او د دهٔ دوکان ته به ډیر راتلل ، نو دهٔ څهٔ خاص تاوان نهٔ و کړی .

دران د نورو سباریانو غوندې لهٔ روسانو کرکه کوله او بد یې ایسیدل ، مگر سره لهٔ دې هم کله دا پهٔ زړهٔ کښې نهٔ وه ورتیره شوې چې د روسانو پرضد باید څهٔ وکړي .

هغه به د کلي خبرې اوريدلې چې اوس هغه پخواني وختونه نهٔ دي اوس ګڼ زلمي غازيان شوي دي ، ټينګونه سوځوي او پهٔ دښمن لارې بندوي .
هغه به دې خبرو ته حيران پاتې شو او کله ناکله به پهٔ زړهٔ کښې ورتيره شوه چې پهٔ دې حال کښې خو مې کلي ليدلې وای ، مګر دا ارزو به يې سمدستي پهٔ زړهٔ کښې مړه شوه او هغه نامعلوم او مبهم غم به يې بيرته تسخير کړ .
يوه شپه دران لهٔ همدې نامعلوم او مبهم خپګان سره لاس او ګريوان و ، خوب نهٔ ورتهٔ ، د خيالونو او چورتونو پهٔ دنيا کښې کوز پاس ګرځيدهٔ او اخر روسانو ته راورسيدهٔ . د روسانو لهٔ تصور سره د هميشه غوندې پهٔ زړهٔ کښې نفرت ورپيدا شو خو لهٔ دې بې خونده خياله يې لا ځان نهٔ وو خلاص کړی چې د خيالونو پهٔ دنيا کښې ځان ته مخاطب شو ويې ويل :
« دورانه ! يو روسی دې وژلی وي ، سر دې ځنې پرې کړی وي او هغه سر دې بيا کلي ته وروړی وي » .
دې تصور يې زړهٔ باغ باغ کړ او پسې ويدهٔ شو .
سحر چې دوکان ته روان و پهٔ زړهٔ کښې ورتيره شوه چې يو خوندور تصور خو مې کړی و ، شيبه نيمه وروسته تصور ورياد شو او بيا يې ځنې خوند واخيست .
دې تصور به هميشه خوشالاوهٔ او د دې ارزو د تحقق د پاره به يې پهٔ تخيل کښې رنګ پهٔ رنګ پرواګرامونه جوړول او خوند به يې ځنې اخيست .

هغه به د خیالونو په دنیا کښې کله د پیریانو خولې موندلې وه ، کله به یې وزرونه کړي و او حتی یونیم ځل به یې په رڼا ورځ روسی وژلی و ، د هغه سر به یې غوڅ کړی و او کلي ته به یې وړی و او په دې تړوله لاره کښې به د روسانو سترګې خدای (ج) په ده ړندې کړې وې .

ده که څه هم د روس د وژلو هیڅ اراده نه لرله او عقل یې د داسې خطرناك کار اجازه نه ورکوله خو په دې باره کښې تصوراتو اود پروګرامونو جوړولو ډیر خوند ورکاوه .

پنځه شپږ هفتې وروسته د ده دا خیالي پروګرامونه په یوه واجد او کوتلې تخیل بدل شول او سره د دې چې یې لا د روسي د وژلو اراده نه وه کړې د پروګرام اوله برخه عملي کړه او هغه دا چې یو سبه پنج ټکه چاریکاري چاقو یې واخیست او د دوکان په پسخانه کښې یې کیښود . د ده هغه مبهمه ارزو به صرف دې تصور په کرارولې شوه چې دوکان ته یې یوه ورځ یو روسی منصبدار یواځې راننوځي او دی یې د نورو ټوکرانو په شوق پسخانې ته بیایي او هلته یې دی په چاقو وژني سرځنې پرې کوي او په یوې ګونۍ کښې یې اچوي او دی له ګونۍ سره د پسخانې په شاتنۍ دروازه بهر ته وځي او ځان کلي ته رسوي .

له هغه سره دا تصور هغه وخت لا ډیر شو چې د بانکونو د بې اعتبارۍ په وجه یې له بانکه تولې پیسې را وایستلې او په سنار کښې یې د غلاوله

ډیرښت پهٔ خاطر دا روپۍ د خپلې کډې پهٔ ذریعه کلي ته یووړې .
اوس نو دی پهٔ کور کښې یواځې و او خپل تصور یې لا سنه کولی شو . پهٔ دوکان کښې به د ورځې له خوا کله ناکله پسخانې ته ننوت چاقو به یې خلاص کړ او د تصور پهٔ مرسته به یې پهٔ هوا کښې د یوهٔ روسي پهٔ ګېډه کښې ښخ کړ .
پهٔ دې ورځو کښې چې به روسان راغلل نو د دهٔ زړهٔ به پهٔ دربیدلو شروع وکړه او سودا ته به یې بیخې فکر نهٔ رسیدهٔ . یوه ورځ یې یو د پنځه سوو روپیو جمپر یوهٔ روسي منصبدار ته پهٔ پنځوس افغانۍ ورکړ او چې څو دران متوجه کیدهٔ هغه تللی و . د خدای (ج) کارونه و همدا منصبدار مازدیګر بیا دوکان ته راننوت . دهٔ ورته د جمپر وویل چې زما پام نهٔ و ، بیه یې اوچته وه بیرته یې راوړه ، مګر هغه پهٔ خبره پوه نهٔ شو . دهٔ بیا خپله خبره ورته وکړه او پسخانې ته یې اشاره وکړه چې لهٔ همدې ځایه مې جمپر درته را ایستلی و هغه د پنځه سوو افغانیو مال دی زهٔ خطاوتی وم . روسی دا ځل هم پهٔ خبره پوه نهٔ شو او دا ګومان یې وکړ چې پهٔ پسخانه کښې نوي مالونه دي ، نو د پسخانې خواته ورغی . دران یې ممانعت ونهٔ کړ او چې څنګه پهٔ زړهٔ کښې ورتیره شوه چې داسې تنها روسی او هغه هم پهٔ پسخانه کښې بیا کله پیښیږي نو د الله اکبر چیغه یې لا پوره تر خولې نهٔ وه وتلې چې د روسي ګیډه کښې بیا چاقو تر

موټي پورې ننوتي و .

شيبه نيمه وروسته دران د روسي سرغوځ کړ . په يوه پلاستيکي کڅوړه کښې يې واچاوهٔ او بيا يې دا کڅوړه د بوري په يوه ټوکرينه کڅوړه کښې پټ کړ او د شا د دروازې له لارې د موټرونو د هډې خواته را رهي شو .

هغه په کراتو مراتو کړی تصور د يوې شيبې د پاره هم ټکنی نه کړ ، د موټرو په هډه کښې يې د کلې موټر ومونده اود ماښام اذانونه لا نه و شوي چې دران د بورې له کڅوړې سره د کلي د جومات مخې ته له موټره ورکوز شو .

اوس هغه شيبې رارسيدلې وې چې د ده له زړه نه يوه مرموز غم کډه کوله . دران په اندروني حقارت د غلبې مونډلو د پاره نور ځنډ نه شو کولای ، د روسي سر يې سره د هغه له عسکري خولۍ له کڅوړې راويوست او د جومات مخې ته يې واچاوهٔ .

دا خبره لکه چرچرۍ په درست کلي کښې خوره شوه او هغو ځوانانو چې ځان ته به يې يوځه ويل ده ته د احترام په سترګه کتل تر نيمې شپې پورې زاړه او ځوانان ترې راګرځيدلي وو . له ده يې د روسي منصبدار د وژلو کيسه اوريدله او ده ته يې په حسرت حسرت کتل . د دران زړه سپك شوی و او داسې احساس يې کاوه لکه د اول ځل د پاره چې وينه پکښې چليدلې وي .

راز

ما دوه میاشتې د مخه جهاد پیل کړی و . په تیرو دوو میاشتو کښې دا لومړی ورځ وه ، چې له مرکزه د باندې ، هغه هم په یواځې ځان وظیفه راسپارل کیده .

زه د مجاهدینو له مرکزه څلور کیلو متره لیرې پیره ولاړ وم قوماندان راته ویلي و ، چې د سړک غاړنه به کوې او که دې پر هر چا شك راعی ، تالاشي یې اخله ، ځکه آوازه ده چې لویه قوه راځي .

د پیرې په لومړیو شیبو کښې پوه شوم چې ډیر مشکل کار ته مې غاړه ایښې ده . که به هر څوك د

لاري پر سر تيريدل ، نو ما به د شك په نظر ورته کتل . د يوه - نيم لاروي په برخه کسی به مې شك ډير شو ، خو د تالاشۍ جرآت به را سره نه و . په زړه کښې به راتيره شوه ، چې يه سړيه څهٔ به ورسره نه وي ، هسې به دريوري وخاندي . حقيقت دا دی چې په خپله سيمه کښې تالاشي اخيستل ډيره ګرانه خبره ده ؛ ما په دې ورځ داسې کسان هم وليدل ، چې سنه غوړه پوښتنه به يې راسره وکړه ، خو ما به نه پيژندل .

ما تر غرمې پورې د هيچا تالاشي وانهٔ خيستله ، خو د زړهٔ ستړيا پوره ستړی کړی وم . غرمه مهال د خلکو تګ و راتګ کم شو . د سړك يوې ډډې ته په ډېره کښيناستم او په زړهٔ کښې مې وويل :

- چې زهٔ او دا کار خو ډير سره ليري يو .

ما لا ساه نه وه سمه کړې ، چې دا غږ مې واوريده :

« وا ملګه ! مجاهد يې ؟ »

ما سر را اوچت کړ . د اواز خاوند يو سپين ږيری ملنګ و چې زما لور ته را نژدې کيده . زهٔ ورولاړ شوم ، پوښتنه مې ورسره وکړه او پوه مې کړ ، چې مجاهد يم . ملنګ راته وويل :

زويه ! زهٔ له بغلانه راغلی يم ، څو سوه ټانکه را روان دي ، د ځان چاره کوئ ! يوې خواته غلي شئ !

ما له ملنګه د قوي په باب نورې پوښتنې وکړې ، خو هغه ته اضافه معلومات نه و .

په داسې حساس وخت کښې راته د سړك پرېښودل نا مناسبه ښکاره شول ، نو ملنګ ته مې

وویل ، چې کهٔ دا خبر زموږ مرکز ته ورسوي ، ډیر به درڅخه خوشحاله شو ، ځکه زهٔ مجبور یم دلته پاتې شم او بل څوك نهٔ شته ، چې ویې لیږم .

ملنګ وویل :

- پهٔ دواړو سترګو ، د مجاهدینو خدمت به ولې نهٔ کوو !

ما ملنګ ته د مرکز لاره وروښوده او هغه راڅخه رهي شو . ملنګ به لا شل - دیرش ګامه نهٔ و لیرې شوی ، چې زهٔ پسې ورغلم د تالاشۍ اجازه مې ځنې وغوښته . ملنګ پهٔ داسې انداز دوه - درې ځله راته کوز - پاس وکتل ، چې پهٔ خپله خبره سنهٔ پښیمانه وم ، خو اوس شوی کار و ، حقیقت مې ورته ووایه ، چې ملنګ ماما ! خوا به نهٔ بد وې ماته قوماندان امر کړی ، چې هر ناپیژندویه مرکز ته را. لیږې ، تالاشي یې اخله . زهٔ سنهٔ پوهیږم ، چې تهٔ خپل سړی یې ، خو کهٔ قوماندان خبرشي چې زهٔ تالاشي نهٔ اخلم - سخته خوا بدوي .

ملنګ پهٔ قهر شو ، پهٔ تنده لهجه یې راته وویل :

سنه ، ډیرې خبرې مهٔ کوه ، تالاشي دې ژر - ژر اخله ، پهٔ سره لمرکښې مې مهٔ ایساروه .

ما پهٔ خپل عمر کښې د لومړي ځل د پاره تالاشي اخیستله . د تالاشۍ پهٔ وخت کښې مې د سړي لهٔ جیبه د شفر یهٔ څیر لیکلې لیکنې لاس ته راورې سپین زیرې زما د سوالونو پهٔ ځواب کښې وویل ، چې دا پاتې پهٔ بغلان کښې څو تنو مجاهدو راکړې او قسم یې راکړی ، چې نهٔ به موږ چاته

ورښيي او نهٔ هم هغه کسان چې دا پاڼې ورسپارم .
د سپين ږيري ملنګ خبرو قانع نهٔ کړم . ملنګ مې لهٔ ځان سره معطل کړ ، چې څوک شناخته را- پيدا شي او لهٔ « شفر » سره يې مرکز ته ولېږم .
پهٔ دې منځ کښې ملنګ راته وويل :
زهٔ به د سين پهٔ غاړه اودس وکړم .
ما ويل :
ښه به شي .
ملنګ لهٔ ما څخه شل - پنځه ويشت متره ليري د سين پهٔ غاړه اوداسه ته کښيناست . څو څهٔ شيبه وروسته يې د درياب منځ ته ټوپ کړل او بلې غاړې ته يې د رسيدلو د پاره لکه تکړه لامبوزن لامبو وهله . زهٔ وارخطا شوم . لهٔ څهٔ ترديده وروسته مې د ټوپک خوله ورواړوله ، درې ډزه مې باندې وکړل . هغه اول د اوبو لاندې شو او بيا يې جسد د درياب څپو پهٔ اوږو کړ . شاوخوا مې وکتل پهٔ دره کښې هيڅوک هم نهٔ ښکاريدل . څو دقيقې مې اوبو ته کتل . لهٔ څپو او اوبو کرکه را پيدا شوه مخ مې ځنې واړاوهٔ . غر هم سهمجن او وهمناک ښکاريدهٔ . ګرمي بيخي ډيره وه ، خو زما پهٔ زړهٔ يخ ننوتی و . ريږديدم . لس - پنځلس دقيقې پهٔ ځان نهٔ پوهيدم - وروسته بيا د لويې قوې رانګ راياد شو - د سړک غاړې ته راغلم - يو شناخته لاروي ته مې وويل ، چې مرکز د قوې لهٔ رانګه خبر کړي .
بعد لهٔ دې د يوې ونې سيوري ته کښيناستم .
د پيښې شوې مسلې جريان مې پهٔ ذهن کښې د فلم

پهٔ شان تیریده‌ء ، خو فکر مې نشو ورته کولی داسې احساس مې کاوهٔ ، چې هغه ملنګ د شا لهٔ خوا را روان دی ، ماته را نژدې کیږي . څو ځله مې شاته وکتل ، مخ مې بلې خواته واړاوهٔ ، خو بیا هم توهم نهٔ پریښودلم . خلك پهٔ لاره باندې تلل او راتلل . نور مې څوك نهٔ ځارل . که به چا سلام را واچاوهٔ ، ځواب به مې ورکړ او کهٔ نهٔ رابانديې تیر به شو او پرې پوه به نهٔ شوم ، چې څوك دی او چیرته ځي ؟"

یو وخت مې دوه تنه سوارهٔ مخ ته ودریدل او پوښتنه یې راځخه وکړه ، چې یو سپین ږیری ملنګ دې نهٔ دی لیدلی ؟ دا پوښتنه نهٔ وه د ټوپك ګولی وه ، خو پهٔ ځان مې رانه وړه - ځواب مې ورکړ ، چې نه ! هغوی د تګ پهٔ وخت کښې وویل :

وبښه پهٔ تکلیف مو کړې - هغه زمونږ دوست دی ، مونږ ویل ، چې ممکن لیدلی به دې وي .

دوی دواړه د « بغلان » د مجاهدینو سرګرویان وو- ما پخوا هم لیدلي وو . د دوی لهٔ لیدلو وروسته د خپلې ګناه پهٔ لویوالي پوه شوم . دا مې یقین شو ، چې لهٔ هغه خوراکي سره د مجاهدینو اسناد وو ، چې نهٔ یې غوښتل افشا شي ، نو تیښته یې غوره وګڼله .

ما لهٔ ډیرو چورتونو وروسته دا فیصله وکړه ، چې هغه ما د بې ګناه پهٔ صفت نهٔ دی وژلی او زهٔ یې پهٔ قتلولو نهٔ ملامتیږم ، خو خبره باید تر آخره پورې پټه وساتم . ځکه ما د راز معلومولولاره د تل

د پاره بنده کړه او که جبهې ته خدای ناخواسته هر تاوان ورسيږي نو له ما به يې ته انګيري .

ما د ملنګ کاغذونه له جيبه راويستل ، د يوې تيږې لاندې مې پټ کړل ، بيا د درياب غاړې ته ورغلم ، د ملنګ د بوټانو خاپونه مې اوار کړل . ما ته صرف يوه لاره پاتې وه او هغه دا چې په ځان باندې بايد پل را نه وړم . له څه فکره وروسته مې تر تيږې لاندې پاڼې را واخيستلې ، په اوبو کښې مې وړينځلې ، بيا مې ټوک - ټوک کړې او په سين کښې مې واچولې .

زه لا د سين په غاړه ناست وم ، چې سړی راغی ويې ويل :

- قوماندان غوښتی يې .

دا سړی د سړک ساتنې ته پاتې شو او زه مرکز ته رهي شوم .

چې هلته ورسيدم او د قوماندان څنګ ته مې هغه دوه تنه سرګرويان وليدل نو شکونو داسې په مخه کړم ، لکه هغه بې روحه جسد چې د اوبو څپو يووړ .

- قوماندان راته وويل :

- نن دې په لاره باندې يو سپين ږيری ملنګ نه دی ليدلی ؟

- ما ځواب ورکړ :

نه ، ما نه دی ليدلی ؛ ما دغو دوو ورونو ته هم دا خبره کړې وه .

- قوماندان وويل :

ما دې ته راغوښتی يې ، چې که داسې سپين ږيری

چيرته په لاره تيريدهٔ را تاويي کړه. يو سپين ږيری ملنګ پرون په « بغلان » کښې د مجاهدينو له ګروپ سره مل شوی و او وروسته له هغې چې يې ګروپ په الوتکو بمبارد کړ ، تښتيدلی دی .

د دې خبرې په اوريدو سره مې روح داسې آرام شو ، لکه سين چې د غرونو له غيږې اوارو دښتو ته را ورسيږي .

- قوماندان دا هم وويل :

- د هغې لويې قوې د راتګ په برخه کښې ستا احـــوال بيځايه و ، دا دوه ورونه اوس - اوس له « بغلانه » راغلي دي . صرف يوه وړه قوه را روانه ده ، هغه هم په لاره تيريږي ، دلته نه پاتې کيږي ، خو موږ د وړې قوې سره ځواب ويلی شو - که خدای کول سټې به يې وباسو .

هغه له خپلو خبرو وروسته د لارې خارنې ته ولېږلم . په لاره باندې مې زړه داسې سپک و ، لکه چې څوک له بنديخانې را خلاص شوی وي خـــو د « راز » معلومول مې لا مناسبه نه ګڼله ؛ ځکه د دې يوه راز افشا کيدلو هغه نور رازونه خلکو ته ور په ګوته کول ، چې ما د تل د پاره پټ کړي وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساړهٔ بادونه

میا صاحب وروستی ځل د نهه پنځوسم کال پهٔ میزان کښې زموږ کورته راغی . ما ځنې د حال احوال پوښتنه وکړه . دهٔ لنډ لنډ ځوابونه راکړل او پهٔ پای کښې یې راته وویل :

« سنه ، لهٔ کوټې ووځه نور مې مهٔ پهٔ عذابوه ؛ دومره وکړه چې پرستن راوړه یخني مې کیږي . »

میا صاحب به پخوا هم د زړهٔ غوښتنه نهٔ پټوله او نابلد سړی ورته ډیر حیرانیدای شوای خو دا ځل یې د خبرو لهٔ اندازه معلومیدل چې یوځهٔ بې حوصلې هم دی . ما پرستن ورته راوړه او د

ستنيدو پروخت مې خوله ونهٔ دريده بيا مې وپوښت :
« ميا صاحب ، ناجوړ خو به نهٔ يې ! ؟ »
د دهٔ د حوصلې کمزوري نوره هم جوته شوه او پهٔ ستوغه وينا يې ځواب راکړ :
« روند يې ، نهٔ يې وينې چې منی دی او سړکال هوا ډيره سړه ده ، همدا اوس لکه د ژمي د خيلې سوړ شمال لګيږي . کهٔ مې خهٔ ضرور کار نهٔ وای نو پهٔ دې سړه هوا کښې چيرته راتلم . »
ما د دهٔ خبرو ته سر وخوځاوهٔ او ځنې رهي شوم . د ورهٔ د پورې کيدو پر وخت يې اواز را باندې وکړ :
« ورسم پورې کړه ! »
ور مې پورې کړ . د باندې را ووتم . لمر پهٔ غرغرو ؤ . هوا سړه نهٔ وه . د حويلۍ پهٔ چمن کښې کيناستم او د ميا پهٔ هکله ، چې ډير مضطرب او بې حوصلې را معلوم شو ، فکر يوړم .
زهٔ ډير کوچنی وم چې د دهٔ راتګ مې ياد شي . پهٔ هغه وخت کښې مونږ لا کابل ته را کډه شوي نهٔ ؤ . دی به پهٔ کال کښې دوه - درې ځله زمونږ کورته راتهٔ . شپه به يې تيره کړه او د سحر پهٔ خړه وړه کښې به لهٔ خدای پامانۍ پرته پهٔ خپله مخه رهي شو . ميا پهٔ هغه وخت کښې هم مونډۍ ږيره درلوده . د کتابونو غوټه به ورسره وه . شنه لونګۍ به يې پهٔ سر وه . هغه وخت يې هم شونډې چاودې وې او د دهٔ پهٔ وارهٔ ځان کښې به تقريباً هره کورتۍ لويه او کڅو سنګاريده . د کلونو تيريدا

په دهٔ کښې صرف دا توپیر راوستی ؤ چې هاله یې زیره توره او د خبرو حوصله ډیره وه . پلار مې دې خدای وبخښي تر نیمو شپو به ورسره ناست ؤ .
دهٔ به لهٔ کابله پهٔ نویو کتابونو سر بیره تازه خبرې راوړې وې . کهٔ څهٔ هم زهٔ د دوی پهٔ خبرو سم نهٔ پوهیدم خو د کابل خبرې را باندې ډیرې ښې لګیدې او پهٔ دقت به مې ورته غوږ ایښی ؤ .
کتابفروش میا به د کابل کیسې کولې او د کابل د کوڅو ، واټونو ، سیاستوالو ، لیکوالو ، جشنونو ، مرګونو ، ودونو ، مظاهرو ، غونډو ، کتابونو او اخبارونو پهٔ شمول به د دغه ښار د ژوند لهٔ ګڼو اړخونو غږیدهٔ .
ما پهٔ کوچنیوالي کښې د کابل پهٔ باب دومره مطالب ذهن ته سپارلي وو چې کله به لویني لومړی ځل دې ښار ته راغلم نو ډیر ځایونه به داسې را۔ معلومیدل لکه یخوا چې مې هم لیدلي وي او پکښې بلد یم . زما د دې ډول احساس پهٔ پیدایښت کښې د میا لوی لاس ؤ .
میا پهٔ کابل کښې پیدا شوی او لوی شوی ؤ . کابل د دهٔ د کتابونو د راکړې ورکړې او د دهٔ د یارانو مرکز ؤ. هغه به لهٔ کابله ډیر لږ سفر کاوهٔ او کهٔ به پهٔ خلور- پنځه میاشتو کښې یوځل ولایتونو ته هم لاړ نو مساپرې یې تر هفتې نهٔ اوږدیده . لهٔ دهٔ سره به د کتابونو پنډ کې پهٔ سفر کښې هم خامخا ؤ . د کتابونو پهٔ کاروبار کښې د دهٔ اصلي مقصد د پیسو ګټل نهٔ ؤ بلکې یا به یې لهٔ

کوم شناخته لیکوال یا شاعر سره د مرستې له
پاره د هغه کتابونه پلورل او یا دا چې د کار
کتابونه به يې په زور یا رضا په هغو کسانو
خرخول چې د دهٔ شناخته وو او خاصه لوریینه یې
ورسره لرله . میا پیسو ته څهٔ خاص ضرورت هم
نهٔ درلود ځکه واده یې نهٔ ؤ کړی ، د کتابونو پنډه-
کي سرمایه نهٔ ځنې غوښته او د شپې تیرولو له
پاره یې په شخصي کوټو سربیره چې مثلاً د
جوماتونو په حجرو کښې دهٔ ته رسیدي شوې ، په
کابل کښې په طبع برابر یاران هم دومره لرل چې
کهٔ د هر یوه کره یې په نوبت شپه کولی نو د چا
خبره د لومړي سرې کور ته به کال پس بیا نوبت
رسیدهٔ . زهٔ تر اوسه پورې دا باور لرم چې له کابل
سره د ملګرتیا احساس په هغه کښې د ژوند د
ملګرې د لرنې احساس تر ډیره حده کمزوری کړی ؤ .
زهٔ لا په چمن کښې ناست وم او د کابل تک شین
اسمان ته مې کتل . درې - څلور جنګي الوتکې د
اسمان په جنوبي څنډو کښې ښکاره شوې . د
الوتکو اواز سوکه - سوکه را نژدې شو خو ما د
هغو په هکله فکر ونهٔ کړ او د خیال او حافظې په
مرسته مې د میا ، کابل او کوچنیوالي په باب
خوارهٔ یادونه را یادول او ځان مې له حاله لرې
کاوهٔ .

کله چې موږ کابل ته را کډه شو په اولو ورځو
کښې میا هره ورځ زموږ کور ته راتهٔ . هغه چې
زموږ د کور په شاوخوا سیمه کښې ښوک پیژندل

ټول يې را معرفي کړل . په ښوونځي کښې د ماشومانو د شمول له کاره را نيولې د حويلۍ په پټو کښې د ګلانو د قلمچو د را وړلو تر کاره پورې يې چې هرڅۀ په وس کښې ؤ هغه را سره وکړل . ميا په کابل کښې تر ډيرو پورې د ميلمنو په سترګه راته کتل .

زۀ لا په همدې يادونو کښې ډوب وم چې ميا کړکۍ خلاصه کړه ، ورو يې بللم او بيرته يې ژر کړکۍ پورې کړه .

هغه په کوټه کښې له خپل عادت سره سم ، تغييرات راوستي وو . توشکونه يې د خپل ذوق مطابق له سره اوار کړي او هر هغه څۀ چې ورته نامرتب معلوم شوي وو ، مرتب کړي وو . دی کۀ چيرته يوه شيبه هم کوي نو اول خو د فرش له مخې خلي - خاشي ټولوي . بيا د کوټې اسباب له خپل ذوق سره سم ترتيبوي . حتی ځينې وخت خو کۀ په ديوال باندې عکسونه ځوړند وي هغه هم را- کوزوي او د بيا ځای پرځای کولو په فکر کښې يې لويږي . د ميا صاحب بل کار دا وي چې يوۀ اړخ ته د کتابونو غوټه کيږدي او بل اړخ ته خپل څادر اوار کړي . څادر په دقت ګوري چې هسې نۀ سم قات شوی نۀ وي . له دې کاره وروسته بيا خپل شين وړوکی پټکی په دواړو لاسونو له سره را کوز کړي په څادر باندې يې کيږدي او بيا د قلم ، عينکو ، تسبيو او رومال وار راشي چې د څادر په څلورو کونجونو باندې يې ږدول کيږي .

زهٔ د میا صاحب پهٔ هدایت د ورهٔ ځنګ ته غلی کیناستم او ځراغ مې بل نهٔ کړ . هغه پهٔ بړستن کښې ځان ګلک پیچلی وُ او دوه - درې دقیقې یې ځهٔ ونهٔ ویل :

وروسته یې بیا راته وویل چې ور نژدې شم . زهٔ د دهٔ کتابونو ته نژدې کیناستم . دهٔ غوټه خلاصه کړه . لهٔ یوې پلاستیکي کڅوړې یې دوه کتابونه را- وایستل ؛ ماته یې راکړل او راته وېې ویل :
دا ولوله چې ځهٔ زده کړې ! »
ما ورته وویل :
« تشکر . بیه یې څو افغانۍ کیږي ؟ »
دهٔ راته وویل :
« درباندې خرڅوم یې نهٔ . »
ما وویل :
« نو پهٔ څو ورځو کښې یې بیرته در وسپارم ؟ »
دهٔ ځواب راکړ :
« دا ستا شول . بیه نهٔ لري . یو زوړ باییار مې وُ . هغه تیره هفته لهٔ کابله ووت او تر تګ د مخه یې شل - پنځه ویشت توکه کتابونه وړیا راکړل . ما هغه ته ویلي وو چې زهٔ یې هم نهٔ خرڅوم او پهٔ خپلو شاګردانو یې ویشم . ګوره ! زهٔ تاته د خپل شاګرد پهٔ سترګه ګورم او هغه هم ستا د پلار پهٔ خاطر . تهٔ کهٔ هرڅومره بازاري خبرې اترې او لباسې راشه درشه راسره وکړې خو زهٔ یې ستا پهٔ تله نهٔ درتلم ، نور مې مهٔ پهٔ عذابوه . یوځل جګ شه دا کړکۍ وګوره . کهٔ ګومه یوه کوټلیک نهٔ وي

کوټیك یې کړه او ور به هم سم پوري کوي ؛ خو ګوره ، یوه خبره واوره ، ماخوستن وروسته له ډوډۍ راشه یو څو خبري درته کوم . ضروري خبري .»

ماخوستن مې میا ته ډوډۍ وروړه . هغه د خپل همیشني عادت پر خلاف راته وویل :

« ته هم خپله ډوډۍ دلته راوړه ، یوځای به یې وخورو خو په تیاره کښې به یې خورو . د سپوږمۍ رڼا کافي ده .»

میا د خوراك په منځ کښې یو ناځاپه ډوډۍ بس کړه او په خبرو شو :

- عجیبه ده . هیڅوك هم پاتې نه شو . هرڅوك یوې خواته غایب شول . داځه وشو ! داځه حال دی ؟ هرځه مړاوي سنګاري . لکه کابل چې چا تر ستوني نیولی وي .»

ده پنځه شپږ دقیقې همدارنګه خبرې وکړې او بیرته یې په خوړلو شروع وکړه .

تر ډوډۍ وروسته یې د چای څښلو پر وخت راته وویل :

- « زه نور نه شم کولی چې سنه کتابونه پیدا کړم او تاسې جنابانو ته یې وسپارم . په دې وخت کښې د ذوق او مطالعې خاوندان خپل کتابونه په نیمه بیه خرڅوي او یو لور- بل لور ته تښتي . که څیرته واقعاً د لوستلو شوق لري نو په لږو روپو به ډیر زیات کتابونه پیدا کړي . دا کتابونه ضایع کیږي . یایې وباسه ، یایې په پلاستیك کښې وپیچه ښخ یې کړه ، یوځه پرې وکړه خو چې ضایعه نه

شي . ډیر سنهٔ کتابونه به ډیر ارزانه پیدا کړي . »
ما وغوښتل چې پهٔ سیاسي حالاتو څهٔ ووایم خو میا خبروته پرې نهٔ ښودلم ، غلی یې کړم اوویې ویل :

- « زما خبرې پهٔ دقت واوره . زهٔ څه اوریدلو ته نهٔ یم راغلی . زهٔ څهٔ ویل غواړم . یو نصیحت دا درته کوم چې تهٔ ډیر اله - پته یې ، پهٔ لاره چې ځې نو شاوخواته سم متوجه نهٔ یې . ټانګونه پهٔ سړکونو باندې ډیر ګړندي ګرځي ، کهٔ یې ووهلې نو بیا دې نهٔ بچ کیدا شته او نهٔ دې څوک پوښتنه کولی شي . زهٔ دا دریم کال دی درته وایم چې لهٔ خولې سره دې احتیاط کوه . دا ځل مې خبرې سمې واوره . بیا خدای ته معلومه ده چې سره به وینو او کنه . »
ما وویل :
میا صاحب ولې به نهٔ سره وینو !؟
دی اول پټه خولهٔ شو او بیا یې راته وویل :
- « لهٔ موضوع د باندې خبرې مهٔ کوه . ستا خولهٔ ډیره سورۍ ده ، ته ډیر احتیاط کوه . رشتیا یوبل نصیحت درته کوم خو اوس د ماسخوتن د لمانځه وخت دی ؛ لهٔ ما سره یوځای لمونځ وکړه . »
میا به همیشه ځانته لمونځ کاوهٔ او یواځې به یې دوډۍ خوړه خو دا ځل یې لکه چې تنها یې نهٔ شوی زغملی .

د لمانځه پهٔ پای کښې یې اوزده دعا وکړه او بیایې تر لاس ونیولم او پهٔ داسې لهجه لکه څوک چې چاته زارۍ کوي راته وویل :

- « ګوره ! سبرکال به ژمی ډیر سوړ وي . اوس لا ساړۀ بادونه لګیږي . لرګي او سکارۀ به بیا نۀ پیدا کیږي . هر- هرڅۀ تر وړو او غوړو پورې واخلئ ، ساده ګي مۀ کوئ ؛ تاسې بې تجربې یاست ! »

میا خپلې خبرې یو ناڅاپه بس کړې او بیا یې وویل :

- « نور زما ضروري خبرې تمامې شوې . زۀ سحر وختي ځم . خدای پاماني راسره وکړه . »

دۀ لۀ ما سره د لومړي ځل لۀ پاره پۀ خپله خوښه خدای پاماني وکړه او زۀ د خپلې خوب کوټې ته ولاړم .

د حویلۍ پۀ منځ کښې پرچمن ، ګلونو او تاکونو باندې سپوږمۍ پلوشې ورولې . ما لۀ کړکۍ څخه آسمه مایي غرۀ ته کتل . د بندیز د نیمې لۀ را-رسیدو د مخه لا کابل پۀ کامل سکوت کښې لاهو شو . وروسته بیا ورو-ورو لۀ کوڅواو واټونو د ټینکونو اوازونه راغلل .

پۀ پرستن کښې مې لکه د « میا » ځان وپیچلو او پۀ ګوښه او تیاره کښې مې د عافیت لۀ احساسه خوند واخیست .

د ۱۳٦٤ کال میزان

پیښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور غم

د وی تیره شپه سره ملګري شول او نن یې کړی وړځ د بغلان په کلیو- کروندو کښې لار وهلې ده چې هر کلي ته ورسیږي، معلم ته پخواني وختونه ورياد کړي، د بمونو او ټینکونو په ټوټو لاړې تو کړي ، کله ناکله یې رنګ شوي کورونه د تندي ګونځې ورزیاتې کړي او په سترګو یې توره شپه شي ، مګر د نسیم حال بل دی ، چورتونو پسې اخیستی او شاوخوا ته یې هډو پام هم نه دی .

درې -درې نیم ساعته دمخه بره ګی طیاره راغله ، را. ټیټه شوه ، ودریده او د مرمیو باران یې شروع کړ، مقلم په شاړو کروندو کښې چې دوه دوه نیم لویشتې واښه په کښې

ولاړ وو ، پریوت او پر ده یې چیغه کړه چې ټوپك پټ که، سر پټ که ، سترګې پټې که ، ساعت پټ که ، نوکان پټ که ... مګر هغه لکه بت ولاړ و، خپل نوکان یې ژ وول او د چورتونو له خوبه را ویښ نهٔ شو . معلم لا پروت پروت ناري وهلې چې الوتکه په بل لور لاړه او دوی له خطره بچ شول .

معلم د نسیم دې حالت ته ډیر فکر وړی دی ، نهٔ پوهیږي چې دده روحیات څنګه پیاوړي کړي . هغهٔ ته د تیرو جنګونو کیسې تیروي او دا ورښودل غواړي چې تهٔ خوا مهٔ بدوه ، ستا لاس د وطن تر سر جار شوی دی او ستا ویښتهٔ او بانهٔ د وطن پهٔ مینه کښې لوګي شول ، تهٔ د ډیر ویاړ او عزت وړ یې ، نن د ټولو زلمو میندې د زړهٔ وینې څښې خو ستا مور بیا هم بختوره ده چې زوی یې پهٔ سمه لار روان دی ، لهٔ تا څخه به لوی خدای خوشحاله وي او تهٔ د هغه دمظلومو بندګانو لوی خادم یې ... خو نسیم د معلم خبرو ته غوږ نهٔ نږدي . د هغه پهٔ زړهٔ کښې څهٔ بل شانې اور بل دی . د ویاړ او افتخار خبرې ورته مکررې ایښې او پر ذهن یې دم پر دم هغه پرونۍ پیښه خوریږي . لهٔ ځانه سره وایي : "عجیبه ده ، زهٔ هیڅا ونهٔ پیژندم ، هغه ما لهٔ ډیر ه لرې څخه وپیژندله ، خو دې راته پهٔ خپل لاس ډوډۍ را وړه ، پهٔ سر یې سنګل کړم او پهٔ چوتره کښې یې د یو بیګانه پهٔ څیر را څخه د خپل زوی پوښتنه وکړه . نهٔ پوهیږم چې زهٔ ډیر زیات بدل شوی یم او کهٔ ددې حال خراب دی ؟ شاید دا دواړه دلیله سم وي . دا نو څنګه ممکنه ده

چې مور دې خپل زوی ونهٔ پېژني .

د خوب کلمه يې پهٔ ژبه وويله او بيا يې پهٔ شونډو کښې ومو سل . معلم دا فکر وکړ چې زما پهٔ خبرو پورې يې وخندل ، نو پهٔ اوږه يې لاس ورکيښود او پهٔ پوره‌يدلې غږ يې ورته وويل :

زهٔ به اوس د خپلې مور کيسه درته وکړم تهٔ باور وکړه چې زهٔ هم ډير ځپل شوی يم ، ډير کړېدلی يم ، خو څهٔ وکړم ، دا به د خدای رضا وي او تقدير نهٔ پر بله کيږي .

د معلم پياوړي لاسونه د نسيم تر غاړه را حلقه شول او چې ځوان د معلم د غږپوره‌يدا د خپل زړهٔ دربا ته ورته احساس کړه نو بيا يې ليمې د معلم خواته ورواړولې .

معلم ورته وويل :

ياره زمونږ سيمه ډيره اباده ده ، ډيرې شنې ونې لري او سنې شولې پهٔ کښې کيږي ، شاو خوا يې زرغونې کروندې دي او د کندوز سيند پهٔ کښې لکه د سپينو زرو بهيږي . زما ورور يې د همدې سين پر غاړه ليدلی و . روسان لهٔ لرې کليو پهٔ ماتې را ستنيدل . غصه وو . خدايږده چې ولې يې ددهٔ د وژلو اراده وکړه .هغه د هيليو ښکار کاوه . دوی دا گومان درلود چې دی د تيښتې لار نهٔ لري ، نو دوه درې ټانکه يې ترې را وخرخول ، د هغوی زړهٔ وهٔ چې ژوندی يې ونيسي ، ټوپك ځنې واخلي او عذاب کشه يې کړي ، د همدې مقصد لهٔ پاره يې ټانکونه ودرول او مرمۍ يې پرې ونهٔ ورولې ، خو دوی ونهٔ پوهيدل ، هغه ډير ښهٔ لامبو زن و .

سمدستي يې سين ته ټوپ کړو او چې ټينکونه د سين غاړې ته را رسيدل ، دهٔ په ډوبکۍ ځان د پله لاندې برخې ته ورساوهٔ . کهٔ څهٔ هم په سبۍ پښه يې يوه ګولۍ لګيدلې وه ، خو هډوکي ته يې تاوان نهٔ ورسيدلی . روسانو په دریاب ډیرې مرمۍ وورولې مګر لهٔ ټينکونو را بهر نهٔ شول . دی هورې تر ستنو لاندې خدای وساته ء .

کله چې ټينکونو د ښار خواته مخه کړې وه ، زما ورور هم کورته روان شوی و ، پهٔ کومه لاره چې دی راغلی و د واورو پهٔ مينځ کښې د پريوتلو ، لويدلو او پښې ښويدلو ډيرې نخښې وې او دا يې ښودله چې خوارکی پهٔ زحمت سره کور ته رسيدلی وء.

پهٔ همدې وخت کښې د معلم غږ څهٔ نور هم ژړغونی شو . خپل لاس يې د نسيم لهٔ اوږې را پورته کړ او لهٔ شيبې نيمې سکوت څخه وروسته يې وويل : زلميه ! زهٔ پهٔ هغو شپو کښې پهٔ کور نهٔ وم او دا هر څهٔ مې ادې پهٔ سترګو ليدلې ، هغې موږ ته دا نکل داسې کاوهٔ چې لهٔ سپيده ء چاوده وروسته مو د ټينکونو غږ تر غوږ شو ، يخ ډير و او واوره پرته وه . د تيښتې لوری نهٔ و او د الله پهٔ رضا صبر شو، خو سلطان محمد را ته وويل : ادې ! زما زړهٔ نهٔ صبريږي ، پرون يې هم د دریاب پر غاړه کابو وژلی وم ، کهٔ کورته را ننوتل او زهٔ يې زخمي وليدم نو بيا مې نهٔ پريږدي ، ښه به دا وي چې پهٔ دا مخامخ غونډيو کښې پټ شم . ما ورسره ومنله ، خو پل يې سم نهٔ شو اخيستلی ، نو ميرزاګي ته مې وويل چې

هله زویه ! تر مټ یې ونیسه او ژر یې پر غونډۍ واړوه .

معلم بیا پټه خولهٔ شو . څهٔ نور څهٔ لکه چې وریاد شول او داسې یې خبرې شروع کړې :

مور مې ویل، مخکې تر دې چې دوی پهٔ لوړو کښې پریوځي ، ټینکونه را ورسیدل او پر دوی یې ګولۍ وورولې . زهٔ فکر کوم چې مور به مې محاربوي ماشینونه لیدلي وي ، ځکه ویل به یې چې ډیر ګړندي او واړهٔ ټانکونه وو . چې قوه را لنډه شوه ، میرزاګي سلطان محمد پریښود ، منډې یې کړې او د تیرو شاته پټ شو سلطان محمد شاته پاته شو ، روسانو وویشت ، میرزاګي چې دا حال ولید نو د ورور خواته یې را منډې کړې ، چو پهٔ واورو کښې پریوت . مور به مې ویل چې ما ددوی دواړو غبرګه کړیږه واوریده چې ناري یې کړې :
" ا ... د ... ی !!! "

خو ځوانه ! زهٔ یقین لرم چې مور مې هسې تصور کاوهٔ هغوی یې دې ته نهٔ وو پرې ایښي چې چیغې وکړي .

مور مې د ډرو سره سم بې هوشه شوې وه او د کلي د خلکو تر را رسیدو او د هغوتر ښخولو پورې بې حاله وه . هغې چې به ددې پیښې پهٔ باب څه ویل نو خپل تصورات به یې هم ورګډول . دا نهٔ وه ملامته ، د دې منځوی زوی د شپاړسو کلونو و او کشرې یې یوولس کلن و .

ځوانه ! لوی غمونه نهٔ هیریږي ، خو د مور غم مې دومره لوی و چې ټول غمونه به یې را باندې هیرکړل .

د معلم خبري نسيم ورغوڅې کړې ، ويې ويل :
" معلم صاحب ! زه هم مور ته خوابدى يم ، دې وت وت پوښتنه را څخه کوله او په دې نه پوهيده چې له نسيمه د نسيم پوښتنه کوي . دې په هغه يوه ساعت کښې څو څو ځله پر تندي سنګل کړم چې ما ګواکې د نسيم حال ورته را وړی و . تا خو به ممکن يام و چې را ته ويل يې : نسيم ته به حال ورکړې چې يوځل راشي، درې مياشتې وشوې چې نه مې دی ليدلی . دا څومره ورځ ده چې بد بد خوبونه وينم . ورته وايې به چې ضرور راشه . مور دې ډير يادوي . تا خو به يام و چې ما ورته وويل : زه اوس له کندزه راغلي يم او بيرته جبهې ته نه ستنيږم ، مګر دې وژړل او په ډير عذر يې وويل چې هر رنګه وي حال ورکړه ، زما انديښنه ده او ورته وايې به چې پلار دې ناجوړ دی ، تبې يې کيږي .
معلم صاحب ! زه څه ورته ووايم ، له زړه مې يو خدای خبر و چې دې مې د پلار د ناروغۍ وويل . پلار مې ناجوړ دی خو زه يې پوښتنه نه شم کولای ! تر ډيره وخته مې په فکر کښې جنګ و يو ځل به مې ويل چې را ځه پلار وګوره خو بيا به پشيمانه شوم چې هسې نه ومې پيژني او مور مې له غمه ليونۍ شي اخر مې له ځان سره فيصله وکړه چې را ځه نسيمه ، د مور د پاره پلار مه وينه .
معلم ورته وويل :
سنه دې وکړل ، زما سنه يام و، يو انسان بايد ...
معلم صاحب لا د لوی انسان کړه وړه جوړول چې

نسیم بې حوصلې شو او دهغه د خبرو په مینځ کښې یې ورته وویل :
سنه ، هغه د مور کیسه دې په نیمایي کښې پاته شوه . معلم وویل :
زما مور مړه شوه . زما مور د زامنو له مرګ نه درې میاشتې وروسته پور پرې کړ . کاشکې یې د زامنو غم نه وای لیدلی . په هغه ساړه ژمي به تړول ویده وو ، دا به را ویښه شوه ، پټه به ووته او د زامنو د قبرونو خواته به کښیناسته . په عذر - زارۍ به مو راوسته ، ورته وبه مو ویل چې ساړه دې سیکاروی به دې ووهي ، ډیر بد یخ دی ، توبه وباسه او له خدایه وویریږه . له دې پیښې وروسته ددې حالت ډیر دردوونکی و . کله ناکله به یې په زوږه -زوږه هم ژړل ، مګر اکثره به په حیرت کښې ډوبه وه .
پر دیوال یا ګیلم باندې به یې یو -نیم داغ ته کتل او تر ډیره وخته به ورته ځیره وه . پسرلی لا سم نه وراغلی چې بیا د روسانوقوه راغله . دې چې د ټانکونو غږ تر غوږ شو نو پښې او لاسونه یې ، وپوړېدل . څو دقیقې ډیره زیاته وپوړېده . ګومان کوم چې د وینې فشار یې بیخي لوړ شو . داسې وپوړېده چې له تم کیدو ووته او بیا د تل له پاره ارامه شوه .
د معلم غږ وپوړېده . ستونی یې ډک شو . لاړې یې تیرې کړې ، وټوخیده او نور یې څه ونه ویل .

۱۳۶۳/پیښور-مرشداباد

تېښته

مامور نسیم په بس کښې خیرخانې ته روان و. په لاره کښې یې د روسي ټانکونو لیدنې او د بس د منځ ګڼه ګوڼې اعصاب ړیچولي وو. د ده څنګ ته یوې بوډۍ روسي عسکرو ته وکتل او ویې ویل:

— و ه خدایه! دا دغو له شره مو خلاص کړې.

د نسیم، بې له دې چې فکر وکړي، له خولې ووتل:

— امین.

څو شیبې وروسته په تم ځای کښې یوه زلمي، چې د ده شاته ولاړ و، په اوږه لاس ورکیښود او ورته یې وویل — لطفاً راکوز شئ، څه کار در سره لرم!

دهٔ منفي ځواب ورکړ، خو يو بل سړی را مخکې شو او پوه يې کړ چې مقاومت فايده نهٔ لري ، مـــوږ د " خاد " غړي يوو ، څهٔ تحقيق در څخه کوو .

نسيم يې کوز کړ او تم ځای ته يې مخامخ د پوليسو ماموريت ته راوست . د پوليسو مشر ته د خاد کسانو وويل چې دې سړي د دوستو قواو پر ضد خبرې کولې . د خاد کسان لاړل او د ماموريت مشر ، بې لهٔ دې چې څهٔ پوښتنه ځنې وکړي دومره وواهه چې لهٔ حاله ووت .

يو وخت نسيم پهٔ هوش راغی . ځان ته يې پام شو چې پهٔ يوه کوټه کښې پوازې پروت دی .

څهٔ وخت وروسته د پوليسو يو ځارن چې ددهٔ د وهلو پر وخت د ماموريت د مشر څنگ ته ولاړ و کوټې ته را ننوت . ځارن سمدستي پرې اواز وکړ :

لاسونه پورته که !

دی پاڅيد ، لاسونه يې پورته کړل . د پوليسو مامور تلاشي کړ . ددهٔ پهٔ جيبونو کښې صرف اووه افغانۍ وې هغه يې ځنې واخيستلې او د تگ پهٔ وخت کښې يې ورته وويل :

ـــ پهٔ جيب کښې دې سل افغانۍ دي . هغه ټکسي والا ته ورکړه .

نسيم د ځارن پهٔ خبره پوه نهٔ شو . ويې غوښتل چې توضيح وغواړي ، خو ځارن صبر ونهٔ کړلهٔ کوټې ووت .نسيم خپل جيبونه ولټول . پهٔ حيرت سره يې وليدل چې د اوو افغانيو پر ځای اوس د سلو افغانيو خاوند دی . يقين يې شو چې سلگون د

پولیسو څارن ورکړی دی .

دده بدن ډیر درد کاوه او د پیسو په برخه کښې یې نور فکر ونه کړ . لس پنځلس دقیقې همداسې تیرې شوې . وروسته بیا ور پرانستل شو او هغه څارن بیا راغی . څارن ور پورې کړ . دهٔ ته ورنږدې شو او په غور کښې یې ورو غوندې ورته وویل :

ــ کړ کې خلاصه کړه ، ځان وغورځوه !

څارن بیرته ووت . نسیم د شیشو له شا کوڅې ته وکتل . کوڅه دوه دوه نیم متره لاندې وه . نسیم لکه په قفس کښې ایسار مارغه ،ازادو کسانو ته تر ډیرو پورې وکتل خو پښو یې درد کاوه ، بیرته کښیناست او له ځان سره یې فکر وکړ چې که توپ کړې نو رنا ورځ ده ، لارویان یې ممکن ووینې په دې وخت کښې تر نورو خلکو د څاد کسان ډیر دې . سر بیره پر دې په څارن لا څهٔ اعتبار په کار دی .

دهٔ ته خپل شپږ کلن زوی ور یاد شو چې اوس به د پلار راتګ ته منتظر وي . نسیم خپل زوی ته ویلي وو چې په خیرخانه کښې به د ماما له کوره ورته توتې راوړي . د هغه سترګو ته خپله وره لور او خپله کډه هم ودریده . دهٔ له ځان سره وپتییله چې کهٔ دا ځل څوك ورغلل نو د کور ادرس به ورکوي چې هغوی له پیښې خبر کړي .

نیم ساعت وروسته څارن بیا راغی او په قهر یې ورته وویل :

" ته لا دلته یې !؟ "

نسیم ځواب ورکړ :

" صیب ، کوخه ډیره لاندې ده . زهٔ ژوبل یم . ټوپ نهٔ شم وهلی ، کهٔ صیب دومره وشي چې کور مې خبر شي نو صیب لوی کومك به مو را سره کړی وي . "

ځارن کړکۍ خلاصه کړه او بیا یې دهٔ ته وویل :
"تهٔ یو ځل ودریږه ، لاندې سم وګوره . تا ته هسې د شیشو لهٔ شا کوخه ډیره لاندې ښکاره شوې ده ."

نسیم د ځارن د خوشحالولو لپاره پهٔ کړکۍ کښې ودرید او پهٔ داسې حال کښې چې ویل یې کړکۍ ډیره هسکه ده ، د شا لهٔ خوا پورې وهل شو . پهٔ کوخه کښې ولوید خو ژوبل نهٔ و شا وخوا یې وکتل څوك نهٔ و . فکر یې وکړ چې اوس پرته لهٔ تیښتې بله لار نهٔ لري . ددې لهٔ پاره چې د چا شك باندې را نهٔ شي ، ورو-ورو روان شو . بدن یې درد کاوهٔ . اراده یې وکړه چې باید پهٔ ټکسي کښې کورته ځان ورسوي . څو دقیقې نور هم پیاده رهي و خو تش ټکسي یې ونهٔ موند . یو وخت یې پام شو چې د سړك پر بله غاړه درې تنه پولیس دهٔ ته ګوري او ځاري یې .

پولیس هماغه وو چې پهٔ ماموریت کښې یې لیدلی و . زړهٔ یې وښوید ، پښې یې وېوږیدې ، وارخطا شو خو چاره نهٔ وه . څهٔ شیبه وروسته یې تش ټکسي ولید ،موټر یې ودراوهٔ ، دهٔ لا د ټکسي والا سره خبره نهٔ وه کړې چې هغه درې تنه پولیس راغلل او د موټر اړخ ته ودریدل . دهٔ د سترګو لاندې وځارل . ځان یې پرې ناګاره کړ او

دې وروستي چانس ته يې هيله وکړه چې پوليس به يې ګوندي ونهٔ پيژني .

مامور نسيم ډريور ته وويل چې کارته پروان ته مې ورسوه . ډريور ورسره ومنله . دی پهٔ شا سيټ کښې کښيناست او دروازه يې لا نهٔ وه پورې کړې چې هغه درې تنه پوليس هم موټر ته را- پورته شول . دوه تنه د نسيم څنګ ته کښيناستل او يو هم مخې ته . ډريور فکر وکړ چې دا هم ددهٔ ملګري دي . پهٔ يو څغلند نظر يې ورته وکتل او بيا يې د کارته پروان پهٔ لور موټر روان کړ .

هغه احساس کړه چې وروستی چانس يې هم لهٔ لاسه ورکړی دی ، مګر پهٔ ځان يې را نهٔ وړه او خپل څنګلوری يې وپوښت :

— " وروره ، تاسو چيرته ځئ ؟ "

پوليس يې غوږ ته خوله ورنږدې کړه ، سوکه يې ورته وويل :

" ورو - ورو خبرې کوه ، لهٔ تا سره کار لرو . "

نسيم وبوږنيدهٔ او پهٔ داسې حال کښې چې کوښښ يې کاوهٔ چې د خپل غږ بوږيدا پټه کړي ، بيا پوښتنه وکړه :

— لهٔ ما سره څهٔ کار لرئ ؟ "

هغه ځواب ورکړ :

بيا به درته ووايو . ".

د نسيم زړهٔ ته ولويدل چې د پوليسو ګوتو ته ورغلی او ځاري يې چې چيرته څي . اوس نهٔ پوهيدهٔ چې ټکسي چيرته ودروي . ايا د کور مخه

به سنه وي چې څوك د ځان له حاله خبر كړي اوكه بل چيرته كوز شي دى لا په همدې سوچونو كښې ډوب وچې ټكسي ددوى د كور مخې ته تير شو خو ده لا پريكړه نه وه كړې . موټر د "كارته پروان" پاى ته ورسيد . ډريوررورته وويل :

" چيرته كوزيږې ؟

" ده له نا چارى ځواب وركړ :

" همدلته "

نسيم هغه پردى سلګون ډريور ته ونيو خو پوليسو دده پيسې ور واپس كړې او په خپله يې د ټكسي كرايه وركړه .

نسيم له پوليسو تشكر وكړ او بيا يې هم د هغو د اغفال له پاره وويل :

"ورونو ! كه ما سره چاى څښئ ، خوشحاله به شم ، زما كور دلته نږدې دى .

" هغو ځواب وركړ :

ډيره سنه ده . "

نسيم څو دقيقې له دوى سره روان و او حيران پاتې و چې له خپلو ملګرو سره څه وكړي . اخر يې په يوه ګوښه غوندې ځاى كښې ودرول ، ورته ويې ويل :

"ورونو ! كه مو له ماسره څه كار وي نو اوس لا راته ووااياست ، زه به ډير خوشحاله شم ."

هغو په ادبناكه لهجه ځواب وركړ :

" مونږ غواړو چې ستاسو سره ستاسو كور ته ولاړ شو ."

ده ورته وويل :

" وبخښئ ، معذرت غواړم ، زه نسيم نوميږم او د

دولت رسمي مامور يم . هسې نه چې په ما مو د بل
چا ګومان راغلی وي ."
هغوی ورته وويل :
" مونږ تاسو پيژنو . مونږ صرف او صرف بايد له
تاسو سره ستاسو کور ته ولاړ شو .
ـ زما د کور له ليدو څخه ستاسو مقصد څه دی ؟
ـ صاحب خواهش کوو، عذر کوو او امر کوو چې
له مونږ سره په لاره کښې جنجال مه کوه . مونږ
يوازې خپل کورته ورسوه . هلته به بيا په ټوله
کيسه پوه شې.
دی مخکې او پوليس ورپسې و. دده او پوليسو
تر منځ درې څلور متره فاصله وه او چې له پوليسو
يې ځان اووه-اته متره وړاندې کړ په منډه يې شروع
وکړه . دده ته دا کوڅې او نرۍ لارې ټولې معلومې
وې او فکر يې کاوه چې ګوندې له پوليسو به ځان
خلاص کړي .
ده منډې وهلې او پوليس ورپسې وو . له درې -
څلور کوڅو او پس کوڅو تير شو خو پوليس پسې
ور ورسيدل ، ويې نيوه .
ده په حيرانتيا سره وليدل چې پوليسو په ډير
ادب ځنې وغوښتل :
"مامور صاحب ! مه ځان ځوروه او مه نور ، يوازې
خپل کوررا وښيه ! "
ده نور له هغوی سره خبره ونه چيړله . له
هغوی سره يو ځای د خپل کور خواته روان شو .
په زړه کښې يې ويل :

ډير مودب او ځيرك پوليس دي خو مقصد يې يوازې زما نيول نهٔ دي ."

د كور پهٔ سالون كښې پوليسو نسيم ته وويل :
" تهٔ خو را وتښتيدې او لهٔ لويه غمه خلاص شوې ، مګرمونږ پهٔ كابل كښې نا بلده يوو ، لهٔ ولايتونو يې را وستي او عسكري را باندې كوي . اوس نو دغه حق درباندې لرو چې لهٔ كابله مو پهٔ پټه لاره وباسې او مجاهدينو ته مو ور ورسوې ."

خو نسيم چې د بس لهٔ پيښې وروسته پهٔ خپل سيوري هم بد ګومانه و هغوی ته وويل :
" وبخښئ ! زهٔ يو دولتي مامور يم . لهٔ مخالفينو سره هيڅ لاره نهٔ لرم ."

پولسيو ددهٔ عذر ونهٔ مانهٔ او پهٔ جدي لهجه يې ورته وويل :
" مونږ بله لار نهٔ لرو ، يا لهٔ مونږ سره سپارهٔ شئ چې ماموريت ته مو وسپارو او يا مونږ ته هم د تيښتې لار پرانيزه او ځواني را سره وكړئ ."

نسيم نهٔ پوهيدهٔ چې څهٔ ورته ووايي . شيبه نيمه پټه خوله واو بيا يې وويل : " ښه ، تاسو لږ دمه وكړئ.زهٔ به لږ چاى شربت راوړم ، بيا به خبري كوو."

مګر پوليسو پهٔ شريكه ورته وويل :
" مامور صاحب ! مونږ كهٔ لهٔ تاسو سره بد كولی نو اوس به پهٔ ماموريت كښې ناست وی . تهٔ را باندې ولې بد ګومانه يې ، اخرمونږ هم مسلمان يوو! مونږ تر هغو پورې ستا چاى نهٔ څښو چې د "هو " ځواب

رانکړي ."

نسیم په فکر کښې لاړ . بد ګوماني یې کمه شوه او بیا یې پوښتنه څنې وکړه :

تاسو په ما پسې چا را ولیږلئ ؟ "

ــ خارن صاحب"

ــ نو خارن صاحب خو زهٔ په خپل لاس تیښتې ته مجبور کړم ."

ــ د همدې له پاره یې مجبور کړې چې هم خپله بچ شي او هم زمونږ چاره وکړي ."

مامور نسیم د زړهٔ له اخلاصه وخندل او په داسې حال کښې چې په چایو پسې ولاړیدهٔ ورته یې وویل : " خدای به هر څهٔ اسانه کړي ! "

پیښور/ ۱۳٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ورونه

د « میرو » مالیار د دوه یم زوی تر زیږیدو دوه ورځې د مخه کلی بمبارد شو ، په بمبارد کښې پنځه تنه شهیدان شول د شهیدانو د ویر په ورځو کښې دې نوي تولد ته سیوا له مور و پلاره بس یو « نجیب » ډیر متوجه و . نجیب څلور کاله تر « نسیم » مشر و په کوم سحر چې ده اول وار نسیم ولیده . ورته خوشحاله شو . مور به ورته ویل : « نینی » ستا ورور دی ، ستا ګران ورور ستا کوچنی ورور !

خو د ده دا ورور ډیر ژر تریام بد شو . د مور

توجه نسیم ته شوه . پلار به یې هم هرماښام له راتګ سره سم د زانګو خواته ورغی ، په زانګو باندې به یې د اوار شوي څادر نه پیڅه پورته کړه او تر ډیرو پورې به یې نسیم ته کتل . نسیم ورو ورو خندا زده کوله ، سترګې به یې د نورو سترګو ته نیولې او پښې - لاسونه به یې خوځول .

یوه ورځ چې کله « نیني » له خوبه راویښ شو ، مور په تندې سنګل کړ ، هغه په شونډو کښې وموسیده . د نجیب خدایزده څه په زړه کښې تیر شول ، د مور غیږې ته ورټیټ شو ، ورور یې په مینه سنګل کړ ، خو د راجګیدو په وخت کښې یې یوه کلکه لغته په تشي کښې ورکړه او منډې یې کړې . کوچنی چیغې کړې ، مور یې بلا خو ځله په نجیب وګرځوله . کوچنی یې په زانګو کښې واچاوه او په ده پسې ووته . مور ور نارې کړې .

« ځوانیمرګ شې ، راشه یخني به دې ووهي . »

هغه د کور د دراوزې څنګ ته ولاړ و ، خندل یې او نه ورنږدې کیده .

چې ماښام پلار کورته راغی ، نجیب سمدستي ترلاس ونیو ، په کوټه کښې یې غاړې ته لاسونه ورواچول ، د پلار په غیږ کښې کیناست . پلار د ده د خوشحالولو له پاره وویل :

« نجیب ډیر ښه هلك دی ، په ما ډیر ګران دی ، پاك ګرځي ، د مور خبره مني ، له کوره د باندې نه وځي ، شوخي نه کوي ، ډیر ډیر ګلالی دی ... »

مور یې د پلار خبرې قطع کړې اود نجیب چغولي

يې ورته وکړه . نجيب زله غونډې شو ، پلار پرې توبه وويستله .

په تيرو څلورو کلونو کښې نجيب د مور و پلار يواځينی اولاد و ، په دې واړه کور کښې ټوله پاملرنه ده ته وه ، خو اوس يې داسې فکر کاوه چې دا توجه ويشل شوې ده . مور و پلار ډير پوهاوه چې هغه ستا کوچنی ورور دی ، مگر ده ورسره مينه کمه کوله او بخيلي ډيره .

نجيب به زياتره له موره داسې پوښتنې کولې :

« نينې » له کومه راغی ؟ چا « نينې » کورته راوړ ؟

مور به ورته خندل او داسې ځواب به يې ورکاوه :

له طيارې چا را غورځار کړ .

که څه هم نجيب له الوتکو ډير ويريده ، خو کله چې به روسی طيارې راغلې تر ډيرو پورې به ورته متوجه و .

دوبی راغی ، هوا توده شوه ، نجيب به نسيم په غيږ کښې واخيست ، له کوره به يې بهر کړ . مور به ورته ويل :

ورك شئ خوږ به يې کړې ، د باندې يې مه باسه !

ده به يو بل ته خپل کوچنی ورور ورښکاراوه . يوه نيم به نسيم سنکل کړ ، لاسونه به يې ورته ونيول او وبه يې غوښتل چې را وايې خلې ، مگر ماشوم به ځنې مخ ، واړاوه ، ځان به يې د ورور ټټر ته ورجوخت کړ . د ورور دا پيره په نجيب ډيره ښه لگيده . هغه به اوس نسيم ته د يوه کوچنې

وروړ په سترګه کتل او سیالي یې ورسره نه کیده .

د ژبغړاندي نسیم دوه سترګې به په نجیب کښې وې . چې غرمه به نجیب پلار ته ډوډۍ او تروې وروړې او د نسیم به ورپام شو تړډیرو پورې به یې وریښې ژړل . مور به ویل :

« هغه خواردې پلارته ډوډۍ وروړې او که تا یوسي . »

کوچنی نسیم به پښې له ځمکې ځکې وهلې ، ژړل به یې او په خبره نه پوهیده .

پلار یې د دوبي ورځې په خیل واړه باغ کښې تیرې کړې . په منې هم تر هغو پورې چې مڼې یې نه وې خرڅې کړي په باغ کښې و .

د اوږده ژمي سړې ورځې – شپې راغلې . لومړۍ واوره وورېده . کوچنی نسیم یې له وریدا ډیر خوند واخیست او کله چې واورې د ځمکې مخ سپین کړ ، دی سوکه له ورهٔ ووت ، د کور په غولې کښې یې منډې رامنډې کړې ، واوره یې وڅکله ، خوند یې ورکړ لږ څه یې وخوړه خو یخني یې وشوه ، دواړه موټې یې ځنې ډک کړل مورته یې ونیول : ده مور ته سوغات راوړی و ، خو هغې سپک کړ او له واورې یې وویراوهٔ .

د « میرو » مالیار زامنو هم د نورو ماشومانو غوندې ژمی په خونو کښې تیر کړ ، په خوږ منې باندې هوا ماته شوه د واورې لمن ونغښتل شوه ، په توره ځمکه بوټې وبوټیدل او ماشومانو د لمر پیتاوي په لوبې شروع کړې .

اوس نو د نسیم دوه کاله پوره کیدل . هغه به

پهٔ خپل سر منډې وهلې ، لهٔ کوره به بې وروره تنها ووت او پهٔ ځاورو خټو کښې به ټوپ و .

د پسرلي ګلان وغوړېدل ، يخنۍ ځای ګرمۍ ته ورکړ ماشومان به د ونو سيوري ته د اوبو پهٔ غاړه ناست وو ، لهٔ شګو به يې ګومبزې جوړولې ، خوسی به يې کاوهٔ ، چندروکی (جزبازی) به يې کاوهٔ ، کوکۍ به يې کولې ، د اوبو لهٔ تله به يې رنګارنګ کاڼي رااېستل او يا به يې هم هغو کبانو ته ډوډۍ وراچوله چې پهٔ وياله کښې به کاريز ته ورځيرمه پهٔ اوبو کښې ګرځېدل او لمبېدل .

مشرانو د کاريز کبان نهٔ نيول ، داېې ګناه ګڼله . ماشومانو هغوی ته ډوډۍ اچول نيک کار ګاڼه .

همدا راز پهٔ دې فصل کښې د ويالو پهٔ غاړه زيړ ګلان وبوټېدل . کوچنيانو به دې ګلانو ته ډير پام و ، ځکه دا د زيړې غوا ګلان وو او کهٔ به هرچا وشکول ، د هغوی د کور غوا وچيدله .

خو نسيم لا پهٔ دې مفاهيمو نهٔ پوهيدهٔ ، هغه لا کوچنی و او دې خبرو ته يې فکر نهٔ رسيدهٔ .

اکثراً به د ويالې لهٔ غاړې راپورته شو ، د ديوالونو بيخ ته به لهٔ جينکو سره ناست و . جينکو به مځکه جارو کوله ، نغري به يې جـــوړول ، ناوکيزی (ګوډۍ) به يې دنګولې او چې پهٔ لوبو کښې به د سړو ضرورت شو نو نسيم به پرته لهٔ دې چې پهٔ کيسه پوه شي ، د دوی ضرورت پوره کاوهٔ .

نجيب ته اوس ځان لوی سنکاريدهٔ ، د نسيم وجود يې منلی و ، بخيلي يې ورسره نهٔ کيده .

کوچني نسیم به له ځان سره لګیا و او داسې څه نه پیښیدل چې له مشر ورور سره پرې وران شي . خو یوه ورځ د کوچني نسیم په حق کښې له مشر ورور څخه داسې خطا پیښه شوه ، چې هیڅکله یې هیره نه کړه .

په هغه ورځ چې دا خطا پیښه شوه کوچنیانو د « جنګ » لوبې ته زړه شوي و . د مجاهدینو د نقش کسان ډیر وو خو څوك نه حاضریدل چې د روسي نقش ولوبوي ، ځکه په دي لوبه کښې باید روسان حتماً ماتې وخوري او وتکول شي . نجیب د دې لوبې ډیر مشتاق و ، هغه له نسیم خوارکي څخه روسي جوړکړ او لوبه پیل شوه . نسیم لا په خپل چورت کښې و ، چې غازیانو ورته سنګرونه ونیول . هلکانو په ویالو کښې ، د تیرو شاته ، په شګو کښې او د ونو څنګ ته « پروت » وکړ . « روسی » یې محاصره کړ ، هغوی په خوله ډیر ډز - ډز وویل ، مګر جانب مقابل مقاومت څرګند نه کړ ، اخر ورته بې حوصلې شول ، رانژدې شول او هره یوه ، یوه - دوه څپیړې وواهه ، د نسیم سویو چیغو ماشومان وویرول او خواره شول . نسیم د ژړا په حال کښې کورته راغی ، نجیب تر ده د مخه رارسیدلی و . مور ورته وویل :

جار - جار ، چا وهلی یې ؟

خو هغه ژړل . د هغه پرځای نجیب ځواب ورکړ .

« ما نه دی وهلی »

کوچني نسیم ورورته لاس ونیو . مور یې بوږه شوه . نجیب یې وواهه .
ماښام ته د نسیم تبه شوه . پلار یې د کلي له دوکانه ګولۍ ورته راوړه . له ګولۍ سره یې تبه بېرې شوه خو سبا ماسپښین ته بیا وربانډې تبه راغله .
کوچنی نسیم درې هفتې سر په سر ناجوړه و ، ناجوړۍ یې رنګ ډېر ورخراب کړ ، تر ډېرو پورې زله او کمزوری و . مور و پلار د ده د مرض ګناه په « نجیب » وراړوله ، « نجیب » هم تر ډېرو پورې زله او خاموشه و .
د جنګ له پیښې سیوا د ورونو ترمنځ ټول دوبی روغه وه . منی راغی ، پلار یې لا منې نه وې خرڅې کړې . دوه - درې ځله سوداګر راغلل خو سره جوړ نه شول . اوس ډېر کم خلک سنار ته تلی شي . سوداګر له دې چانسه سنه استفاده کوي . په کلیو کښې هرشی په نیمه بیه اخلي او بیا یې په سنار کښې سنه ګرانه خرڅوي . میرو مالیار اندیښمن و ، که یې صبر کاوه منې خرابیدلې او که یې ورکولې هم نه کیده . آخر یې یو شناخته کراچیوان ته منې په کراچۍ کښې وربار کړې . کراچیوان ته یې وویل چې منې په سنار کښې د نجیب د ماما کورته ورسوه . میرو خیل زوی نجیب هم د لومړي ځل د پاره سنارته واستاوه چې د ماما کره څو شپې تیرې کړي او پام یې پربله شي .
څو شپې وروسته په همدې کراچۍ کښې نجیب بیرته راغی . د نجیب ماما منې خرڅې کړې او

پیسې یې د کراچیوان په لاس راولیږلې . نجیب ته په
ښار کښې مامي یو ښکلی پلاستیکي موټرګی
اخیستی و . داسې موټرګی په ټول کلي کښې له چا
سره نه و . ده مزی ورواچاوه او په کلي کښې به یې
ګرځاوه . ماشومانو به لوبې پریښودلې او د ده
موټر ته به یې په حیرت کتل . نسیم به د موټر
شاته وریسې روان و . کله ناکله به ورور د موټر
مزی هم په لاس ورکاوه خو د کشري ورور طبعه
خټه وه . د هغه هم داسې موټر ته زړه کیده . دوه
درې ځله مور ته رنځ شو چې ماته داسې موټر
راکړه . مور به مشر زوی ته ویل چې ده ته هم
موټر ورکوه خو د نسیم په دې تسلي نه کیده .
هغه غوښتل چې موټر دې یې خپل وي . دا وروستی
خبره مشر ورور نه شوای زغملی ، موټر به یې په
غیر پورې ټینګ ونیو او لیرې به شو .

نجیب ډیر کوښښ کاوه چې کشر ورور له ځانه
خوشحاله کړي . کشر ورور که څهٔ هم له ناجوړی
وروسته نازدانه شوی او بدنیتی شوی و ، مګر
نجیب ورسره ډیره مینه کوله . مور به د نسیم د
هرې رینګې وجه ناجوړي ګڼله اودا ناجوړي که څهٔ
هم اوس تیره وه اود خاوند یې هیره وه ، مګر د
نجیب له زړهٔ څخه نهٔ وتله ، همیشه به د خپل
تقصیر د ادا کولو په فکر کښې و مور او پلار په
خپل زوی کښې د تقصیر احساساوه او
پرې خوښیدل . نسیم چې به هره شیبه موټر ته
زړه‌وشو ، مشر ورور نه ځنې سپماوه . خو کشری

وروو د موټر د مالکیت په فکر کښې و او غوښتل یې چې د ځېل وروو تر ټولو ګران شی له هغه ځیل کړي .

نجیب به کری ورځ له موټر سره تیره کړه او چې ویده کیده به ، نو له ځانه سره به یې په بړستن کښې پټ کړ . خو یوه ورځ چې کله سحر راویښ شو ، موټر یې ونه موندۀ . کوټه یې ټوله په موټر پسې لټ په لټ کړه . موټر تری تم شو . مور یې کوچنی زوی ته ډیرې زاری وکړې ، چې کۀ درمعلوم وي وریې کړه ، خو کوچنی زوی یې انکاري و . څۀ شیبه وروسته مور د کاله په کار لګیا شوه . نجیب ته چې د موټر له موندلو نا امیده شو ، ژړا ورغله . د هغه اوښکو د کوچني وروو زړۀ نرم کړ ، ورته یې وویل :

« لالا ! ته مۀ ژاړه ، موټر دې په واورو کښې دی » .

وروسته بیا دواړه وروڼه د باندې ووتل . نسیم هغه ځای وروښود ، چې موټر یې په واورو کښې پټ کړی و . مور کشر زوی ته ښیراوې وکړې خو مشر وروو څۀ ورته ونۀ ویل او د کوټې په منځ کښې یې په شریکه ورسره لوبې شروع کړې .

د کشر وروو د موټرنۀلرلو احساس به همیشه په یو نۀ یو رنګ ځان ښکاراوۀ . پلار یې ورته ویلي و ، چې د واورو وخت تیر او د ښار لاره خلاصه شي ، زۀ به تاته موټر راغواړم . د دې وعدې نیټه د نسیم له پاره بیخي ډیره لیرې وه -

هرچیرته واوره وه او هرې خواته واوره . د دې واورې د ویلې کیدلو فکر لا نسیم نهٔ شوای کولای ؛ خود پلار تر خبرې یې د ورور خبره زړهٔ ته لویده ، چې ورته ویل به یې :

« زهٔ کهٔ لهٔ هرځایه وي تاته داسې موټر پیدا کوم ! »

ممکن د ورور پهٔ خبره کښې به صداقت ورمعلومیدهٔ ، چې کله - ناکله به یې پوښتنه ځنې کوله :

« لالا ! موټر دې راته نهٔ دی پیدا کړی ؟ »

د همدې ژمي لا اوله واوره د مځکې پرمخ پرته وه ، چې دوه یمه واوره پریوته ، مازدیګر واوره ودریده . آسمان شین شو . یخنې نهایت ته ورسیده .

پښلمې مهال مجاهدو د سهې شپې سکوت مات کړ او کلیوال یې خبر کړل ، چې زموږ کسانو لهٔ هوایي ډګره خبر راکړی دی ، چې سحر ته کلې بمبارديږي ، د ځان چاره وکړئ !

پهٔ لږ وخت کښې ټول کلیوال راویښ شول . د میرو مالیار کورنۍ هم راویښه شوې وه . د نجیب مور د سرو ځولې پهٔ لاس کړل . پلار یې راډیو او د جامو یو بکس راواخیستل . نجیب خپل بالاپوښ اغوستی او موټر یې پهٔ غیږ کښې ټینګ نیولی و . «نسیم » دوه - درې ځله راو یښ شو ، خو سرې ونهٔ سنبوراوه ، بیرته د مور پهٔ غیږ کښې ویده شو . کلیوال پهٔ لس - پنځلس دقیقو کښې تیار او د برکلي لورته رهي شول .

د شپې دوه یم پار و ، د سپوږمۍ رڼا په سپینو واورو شغلې ښندلې ، سوړ شمال لګیده . کلیوال له خپلو ماشومانو او حیواناتو سره مخ په برکلي رهي وو داسې تجربه دوی دوه ځله پخوا هم کړې وه .
هرچا له ځان سره خپل ډیر قیمتي شی رااخیستی و . د میرو مالیار زوی خپل ګران موټر په غیږ کښې و او په واورو کښې رهي و . نسیم د مور په غیږ کښې خوب کاوه بهیر په پټه خوله لاره وهله .
نجیب په واوره کښې څه ولیدل - ورمنډه یې کړه ، ناري یې کړې چې نسیمه ! تاته مې موټر پیداکړ .
د ده د آواز انګازې لا په فضا کښې نه وې خاموشه شوې ، چې یوه لویه چاودنه وشوه . د نجیب په وینو واوره تکه سره شوه . کوچنی وروړ راویښ شو . د هغه د غوښې هرې ټوټې ته وردیدو ، مګر نجیب یې ونه مونده .
څو شیبې بهیر ځای پرځای ودریده . په واوره کښې یوه ښکلې ګړۍ ، یوه کوچنی راډیو ، دوه ګوډۍ او دوه قلمونه هم پراته وو . ساړه شمال واوره دوړوله او هغه وینه چې د سپوږمۍ رڼا ته ځلیدله ، ورو - ورو ورکیدله .

ستنیدنه

په کلیو کښې خواران تقریباً بلا استثناء د آینده په تمه ژوند کوي . دوی یوې سبا ته انتظار کوي او چې ډیر خیال پردازه نهٔ وي نو سبا عموماً د خپلو اولادونو په لوئیدلو پورې منحصره ګڼي .

د سپین کخ په غرني کلي کښې هم زلیخا توره چې له خاونده نه د توت ونې وریاتې وي او نهٔ د غوزو ، د آینده په تمه ورځې شپې تیرولې . هغې خپلې ټولې هیلې بس په دې پورې غوټه کړې وې چې یتیمان زامن یې

ورلوی شي د ګټې وټې شي او ... .

خدای پاك یې دعا قبوله کړه ؛ دواړه زامن یې له مرګ او رنځه وروسائل او هغه ورځ هم راغله چې مشر زوی یې زرین د برکلي د یوخان د باغ باغوان شو. زرین به یوه جمعه بله جمعه کورته راته . کشر زوی یې زرګل ته مور د خپل چوپړ له سپمولو روپو درې وزې واخیستې . هغه به کړې ورځ وزې پوولې .

نور نو د دوی ګوزاره روانه وه . دوی ته په سپین کځ کښې د چا له احسان او بدې پرته د ماښام ګوله رسیدله او دا هغه شی و چې زلیخا توړی یې په کلونو کلونو انتظار کړی و .

خو لکه څنګه چې په ژوند کښې قناعت نه شته د زلیخا توړې ارمانونو هم نوې غزونې وکړې اوس د زلیخا توړې ارمان دا و چې زر تر زره د زرین وادهٔ ووینې .

زلیخا توړې خپل واده نهٔ و لیدلی . د دې پلارګنۍ د زرین او زرګل دوی له کورنۍ سره ډیره اوږده دښمني تیره کړې وه . دې دښمنۍ دیرش څلویښت کاله ادامه پیدا کړې او له دواړو خواوو یې په لس ګونو کسان سره وژلي وو . خو یو وخت بیا دواړو غاړو دې بې ځایه پښتو ته شا کړې ، بدې یې سره اواره او د زرین مور یې په همدې

بدی کښې د زرین پلار ته ورکړي او بې ډنګ و ډوله ورواده کړې وه . د زرین وادهٔ ته پاملرنې ، د هغې د شعور منطقي احساسات او د لاشعور ناپیژندویه محرکات پهٔ یوځل او یوځای را ویښ کړي او هغه یې ناکراره کړې وه .

کهٔ څهٔ هم د دوی کره د وادهٔ او ولور پیسې نهٔ وې خو خپل ناکراره زړهٔ مجبوره کړه چې زوی ته کوژده وکړي . زرین د خپلې کوژدې د خبر پهٔ اوریدلو مورته غصه شو خو زرګل چې مور پرې بې حده ګرانه وه، څهٔ ونهٔ ویل . زرګل مشر ورور ته تسلي ورکړه چې ولور به خدای پوره کړي . د زرین خفګان د مینې او محبت پهٔ دې کور کښې تر دوه درې ورځو اورد نهٔ شو . د محبت ټاټوبی دوباره د محبت ټاټوبی شو او پهٔ خپل مینځ کښې د یوبل د ډاډه کولو پهٔ وسیله درې واړه ډاډه شول چې ولور او د وادهٔ خرڅ به خدای برابر کړي . نور نو دوی د زرین د وادهٔ لهٔ پاره د پیسو ذخیره کولو کوښښ کاوهٔ او چې پهٔ کومه ورځ به یې څهٔ پیسې ذخیره کړې نو داسې احساس به یې کاوهٔ چې واده او ارمان ختلو ته یوګام ورنژدې شوي دي .

د دوی پهٔ کور کښې ناروغي نهٔ وه . د اومو غوښو پور پرې نهٔ و او سړي یې هم پهٔ

حور پوره وو ، نو خوشحالۍ او واړه به ولې
دې کورته لاره نهٔ کوله . پهٔ دې واړهٔ کورګې
کښې د لوی غرهٔ پهٔ څېر اطمينان او د غرنې
سين پهٔ څېر مستي او خوشحالي موجوده وه .
خو ، د دنيا کارونه هميشه پهٔ حساب
نهٔ برابريږي . سره لهٔ دې ټول اطمينانه دې
کاله ته د غم او تشويش يوې ناآشنا بلا لاره
موندله . خلکو به ويل چې حکومت د
کافرو پهٔ لاس ورغلی دی . لهٔ شتمنو
جايدادونه اخلي . ملايان وژني . جوماتونه
ړنګوي او خلک بنديانوي . کهٔ څهٔ هم د دوی
دې لری سيمې ته دا ليونی باد لا نهٔ و
رارسيدلی خو عام اضطراب داسې شی نهٔ
وي چې محسوس نهٔ شي .
دې واړهٔ کاله کښې اضطراب هغه وخت
لاډير شو چې زرين باغواني لهٔ لاسه ورکړه .
کيسه داسې وه چې د هغه باغ ونې د علاقه-
دار پهٔ امر ټولې ووهل شوې او زرين ناچاره
کورته ستون شو . علاقه دار ويلي وو چې دا
يو عمر د باغ مڼې خان وخوړې اوس به دا يو
ژمی زمونږ هم دومره حق وي چې پهٔ لرګو يې
ځان تود کړو . زليخا تورې د زوی
انديښمنه وه ، دا د نورو کليوالو غوندې دې
ته فکر وړې وه چې دغه حکومت پهٔ خانانو
اړ نهٔ دی نود غريبانو به پهٔ کښې څهٔ حال
وي زرين پهٔ خپل کلي کښې لهٔ بوټينو سره د

بوتو کار شروع کړ . دا کار يې هم بد نهٔ و
خو هغه خوشحالي چې ناآشنا اضطراب
ژوبله کړي وه راستنه نهٔ شوه .

څهٔ وخت وروسته چې کلیوال کابل ته د
پردو لښکرو د راتګ واوریدل نو اضطراب
لاډیر شو . د دوی لهٔ واړهٔ کلي ځني زلمي د
جهاد لهٔ پاره ډیرو لرې سیمو ته چیرته
چې یرغلګر موجود وو لاړل . د زرګل هم
جهاد ته زړهٔ کیدهٔ خو د مور دې ارزو چې د
زرین ولور دې زرترزره پوره او واده دې یې
وشي ، لهٔ جهاده ستون کړ . دوی د کوژدې
کولو پهٔ ورځو کښې دا فکر کړی و چې پهٔ
دوه کاله کښې به ولور برابر او وادهٔ
راخوندي کړي خو پهٔ کار او ژوند کښې
ګډوډيو د دوی حساب رشتیا نهٔ کړ .

د زرین لهٔ کوژدې درې کاله وروسته هم
لا څو میاشتې د وادهٔ برابروني ته پهٔ کار
وې . دلته ، پهٔ دې لرې پراتهٔ واړهٔ کلي
کښې سره لهٔ دا هومره خبرو ژوند ډیر
توپیر نهٔ و کړی . د دوه - درې کلونو پهٔ
اوږده موده کښې پهٔ دې واړهٔ کلي کښې د
پنځو - شپږو زلمو پر مجاهد کیدو سربیره د
یوهٔ مجاهد شهادت او کابل ته د عبدالمنان د
کور کډه کول و . د عبدالمنان زوی پنځه -
شپږ کاله پخوا لهٔ حربي پوهنتون څخه روس
ته د تعلیم لهٔ پاره تللی و او اوس يې لهٔ

راستنیدو وروسته کور کابل ته ورغوښتی و.
کلیوالو به ویل چې هغه کمونست دی .

خو د لرې غرونو په غېږ کښې چې دا هرڅه بدل شول . کیسه داسې وه چې له کابله روسي الوتکې راغلې . کلی یې محاصره کړ . له الوتکو روسي سپاهیان راکوز شول . ځینو کلیوالو ویل چې د عبدالمنان زوی یې پټه لارښودنه کوله . ټول زلمي یې عسکری ته ونیول . روسانو د پیسو او ګینو پرته چې له زلمو سره یې یوځای په طیارو کښې ورسره یووړل ، نور چاته څه ونه ویل .

زرین او زرګل هم په نیول شویو کسانو کښې وو . دوی دواړه یې په بیلو الوتکو کښې سپاره او د مجهول سرنوشت په لوله له یوبله بیل کړل .

زرګل په کابل کښې عسکر شو . هغه له هغې آزادۍ سیمې داسې قید ځای ته راغلی و چې کله یې په خوب هم نه و لیدلی . دا هرڅه ورته ناآشنا وو ، هغه به ډیر وخت د مور او د هغې د نزور د را وادهٔ کولو د ارمان د پوره کیدو په فکر کښې و .

تر قشلې شاوخوا خاردار سیمونه را تاو وو . د سیمونو څنګ ته به شپه ورځ وسله وال کسان په پیره ولاړ وو . سربیرم پردې د سیمونو شاته سیمه په مینونو

پوښلي وه . د تیښتې لار نهٔ وه . اسمان پورته و او زمکه کلکه . هغه پهٔ اولو دوو میاشتو کښې لهٔ هرڅهٔ او هرچا ویریده او کرکه یې ځنې کوله . ټول عسکر د دهٔ غوندې وو . یو لهٔ بله ویریدل . دوه میاشتې وروسته یې بل قاغوش ته تبدیل کړ . دلته یې پهٔ ایله کښې یو داسې عسکر ولیدهٔ چې پهٔ سترګو یې خوږ ولګیده .

دغه عسکر نصیر نومیدهٔ او د فراه د خاشرود اوسیدونکی و ، پلار یې روسانو وژلی او دی یې عسکرۍ ته نیولی و . نصیر دهٔ ته ویلي وو چې تر اوسه یې نهه ځله جنګ ته لیږلی دی . د نصیر سترګې د دهٔ د ورور د لیمو غوندې وړې او زیړ بخونې وې . همدا راز یې د زرین غوندې د بارخوګانو هډوکي یوڅهٔ را وتلي وو . لهٔ نصیر سره به د زرګل د دلچسپۍ لومړنۍ وجه شاید د هغه څیره وه .

نصیر لهٔ عسکرۍ ډیر پکو وُ . همیشه د تیښتې پهٔ فکر کښې و . یوه ورځ یې زرګل ته د تیښتې پهٔ باره کښې وویل . زرګل ورته وویل :

دلته خو د تیښتې لاره نهٔ وینم . ایا د جګړې پروخت به تیښته ونهٔ شي ؟

نصیر ورته وویل :

زهٔ یې ډیر ځله جګړې ته لیږلی یم او هرځل

مې دا هیله وي چې وبه تښتم خو تیښته ډیره مشکله ده . که دی خپل ضابط ونه وژني نو روسان خو دي ممکنه نه ده چې ژوندی پریږدي . د تیښتې صرف دا یوه لاره ده او هغه دا چې له قشلې څخه څه لاره جوړه کړو .

زرګل ورته وویل :

که چا ونه لیدو او پر دیوال وختو او سلامت مو ځنې تهوپ کړل او د پیره دارانو هم سترګې را باندې ړندې شي نو له مینونو به څنګه بچ کیږو .

نصیر لږ څه په چورت کښې شو خو بیا یې وویل :

« والله همدا یوه لاره ده . بله لاره نه شته . یا به په جنګونو کښې مرو او یا به تښتو . »

زرګل هم تیښته غوره وګڼله او بالاخره یوه شپه ، چې د سخت شمال په وجه د بریښنا مزي ګډوډ شوي او برق تللی و . دوی له خارداره سیمه تیر شول . چا ونه لیدل . نصیر مخکې و او زرګل وروسته و . بالاخره یو ماین وچاودیده . نصیر یې ټوک ټوک کړ . زرګل خو ثانیې وارخطا ودریده . د شا له خوا ډزې پرې شروع شوې . بله چاره یې نه وه . تیښتې ته یې دوام ورکړ . خدای بچ کړ . یوه کلي ته ورسیده . شپه

یې په کلي کښې تیره کړه . کلیوالو جامې او د لارې خرچ وربرابر کړل او سپین کښ ته روان شو . هغه مازدیګر مهال سپین کښ ته ورسیده . څوک کلیوال یې ونه لیدل . د دوی د کور وربورې و . د څنګ لوریو کورونه هم تش وو . لږځه پسې مخ ته لاړ . اخر یې څوک پیدا کړل . هغوی په حال پوه کړ چې مور یې وفات شوې او ورور یې نه دی راغلی .

هغه د مور د مرګ په اوریدو د خپلو خیالونو تولو دنیا تالاترغی محسوس کړه . د هغې قبرته ورغی او لکه څوک چې له چا ګیله من وي ، ویې ویل :

« ادې لږځه صبر به دې کړی و ! زه راتلم !! »

شپه نیمه ولاړ و او بیا کلي ته ستون شو . په کلي کښې د زرین د خسر د کور په شمول درې کورونه پاتې وو . هورې یې څو شپې وکړې او بیا له کلي یوسل او څو کیلو متره لرې د پاخه سړک په غاړه د مجاهدینو له یوه ګروپ سره ملګری شو ګروپ به په عسکري کاروانونو حملې کولې . اوس نو د ده هدف له دښمنه بدل اخیستل او د ورور درک لګول و .

ورځې شپې تیریدلې او د ورور پته یې نه لګیده . د هغه په باب هیڅ احوال نه درلود .

ده برابر اتلس میاشتي په جهاد کښي تیري کړي . په دغه یونیم کال کښي یې په لسګونو ځله له دښمن سره جنګونه وکړل ، مګر اجل یې نه و پوره ، روغ رمټ پاتي شو . خو بالآخره یوه شپه دښمن د دوی ګروپ ډیر بد او ناڅاپه محاصره کړ . پر دوی باندي کله هم د شپي له خوا حمله نه وه شوي . دوی له هري خوا را ایسار وو . سخته جګړه روانه وه .

روسي عسکر ، چي داخلي یې هم ورسره را په مخه کړي وو ، د دوی دوه برابره وو . وروسته له دوه – دري ساعته مقاومته د زرګل د کلاشینکوف کارتوس تمام شول . له هغه سره یوه شین ګلي تمانچه هم وه خو په هغي کښي صرف دوه کارتوسه وو .

ده په دا هومره جګړو کښي د لومړي ځل د پاره مرګ محسوس کړ . وارخطا شو . سترګي یې له اوښکو ډکي شوي . پورته یې وکتل او له ځان سره یې وویل :

« ای خدایه ! د ورور تر لیدلو پوري خو مي مه وژنه ! چي یوځل خو سره په خیل کور کښي وخاندو او د مور ارمان پوره کړو . »

هغه په سنګر کښي لکه وزرماتي مارغه بې هیلي بې اسري پروت و . جنګ ادامه لرله . دښمن له هرلوري حمله کړي او د شاټک لاره نه وه . هغه ته په زړه کښي دم

په دم مور او د هغې ارزو ، وروړ او د هغه گډ کور پورې شوي ورونه ورتيريدل .

زرگل د همدې خورو - ورو يادونو او ارزوگانو په دنيا کښې ډوب و چې ناڅاپه يې خپل سنگر ته نژدې څه اواز واوريده .

غوږونه يې څك کړل او داسې يې محسوس کړه چې څوك د ده په لور وررروان دى . ده څه کم يو ساعت ډزې ونه کړې . له ده سره صرف د تمانچې دوه کارتوسه وو . هغه دا کارتوس د دې د پاره ساتلي وو چې که هرڅوك د ده د ژوندي نيولو د پاره راغلل نو هغه به پرې ولي . کلمه شريفه يې وويله .

تمانچه يې را واخيستله . يوځل يې بيا اسمان ته وکتل . له خدايه يې د ژوندي پاتې کيدو خواست وکړ او بيا را روان سړې ته ځير شو .

زرگل د ډزو په رڼا کښې د هغه د سنگر لورته د راتلونکي سړي د سر د فلزي خولۍ رڼا وليده . د ده يقين شو چې هغه يې ژوندى نيول غواړي . تمانچه يې په ماشه برابره کړه . ده له ځان سره پريکړه وکړه چې سم ځاى ولگيږي .

سړى په تېر را سنوڅيده . دومره را- نژدې شو چې حتى د تنفس اواز يې واوريده . اوس يې په تياره کښې د فلزي خولۍ شکل هم لږ لږ معلوميده . د ده په زړه کښې

ورسيره شوه چې كهٔ دا ځل څنګه سر را-
پورته كړي نو غاړی يا ټټر ته به يې ولي .
او بالاخره چې مقابل لوري څنګه سر را-
هسك كړ ، دهٔ الله اكبر وويل او ډزې يې
پرې وكړې. زرګل د هغهٔ د وينو بهيدل
محسوس كړل او ورسره سمدستي دا فكر
پيدا شو چې ورمنډه كړي او لهٔ هغهٔ ټوپك
واخلي . خو پهٔ همدې شيبه كښې د بقاء
غريزې يوه بله لار وروښودله او د
ورولاړيدو او ټوپك ځنې اخيستنې پرځاى يې
لهٔ سنګره لاسونه وراوږدهٔ كړل . هغه
لګيدلى سړى يې تر سر ونيو د ځان خواته
يې راكش كړ .

زرګل هغه سنګر ته راكوز او د هغهٔ د
اوږې د ټوپك پهٔ را ايستلو لګيا شو .
لګيدلى سړى لا مړ نهٔ و . زرګل ځنې ټوپك
اخيستى او پهٔ سنګر باندې د دښمن د
راختلو پهٔ انتظار و هغهٔ پهٔ دې شيبو كښې
دمرګي حاله سپاهي پهٔ وروستو سلګو كښې
ډير بوږنوونكى اواز واوريدهٔ :

« ظالمه زهٔ ستاسې خـــواته درتـــلم اخر
ولي ... »

هغه پوه شو چې مقتول يې روسي نهٔ بلكې د
زرين او نصير پهٔ شان د بې شمېره افغانانو
غوندې يو مجبور عسكر دی .

زرګل نور جګړه او دښمن هير كړل . د

عسکر سربي په خپل زنګون کيښوده .
عسکر مړ و خو ده لکه له ژوندي سره چې
څوك غږيږي ، هغه مړی مخاطب کړ :
« باور وکړه دومره درباندي خوا بدی يم لکه
ورور چې مې وژلی وي ! »
د هغه توده وينه د زرګل په ځنګانه
بهيدله . زرګل د تياري او جګړې په زړه
کښې د ليونو په شان له شاوخوا بې خبره
ناست و .
مهاجمه قوه په شا لاړه . جګړه ختمه
شوه خو دی پرې خبر نه شو . هغه خپل
وژلی دم په دم په تندي او مخ ښکلاوه او د
هغه په مخ او ټټر يې پوست لاس را تيراوه .
د هغه بارخوګان را وتلي وو .
تياره ورو - ورو کميده او دی پوهيده
چې زړين يې وژلی دی . د تهاجم توره شپه
پای ته رسيدله او ورځ ، يوه ډيره غم لړلې
ورځ پيل کيدله .

لاهور د مى ۱٦ / ۱۹۸۸ کال

PROPERTY OF ACKU 3084

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیه : ۱۵ روپۍ

کمپوز : سید حسین هاشمي

سارهٔ بادونه د سباغلي غضنفر د لنډو کيسو لومړنی مجموعه ده . دغه کيسې د کمونستانو او د روس د سنکيلاك په وړاندې د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو د دغو مبارزو په تودو شيبو کښې د را ټويو شويو نسلونو او کرکټرونو د هجرت د چاپيرپال د بيلا بيلو اړخونو او دا ډول د ځينو نورو پيښو په اړه موضوعات په داستاني څولۍ کښې را نغاړل شوي دي . په دغو کيسو کښې د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقيقه پاملرنه شوې ده .

د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسه
۱۳۷۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library